

Projekt vid Ekonomisk-historiska institutionen som avslutades före 2012

Obs! att kontaktinformation kan vara föråldrad.

Innehåll

Forskningsprogrammet Arbetsmarknadsrelationer (AREL)	3
Bankgrupsägande och industriella fusionsrörelse 1913-1938	4
Bonnierkoncernens utveckling 1950-1996.....	4
Business strategies and industrial transformation	5
Bönderna, marknaden och mekaniseringen. Det mindre jordbrukets marknadsintegration, teknik och arbetsorganisation i Sverige 1870-1945.	6
Continuity and Change in the Rise of Labour: Britain and Sweden, c.1900-1939	7
Deltiden, detaljhandeln och parterna. En genuskritisk studie av efterkrigstidens arbetsmarknad.	8
Feminina Finanser	9
Flexibilitet som tradition - Kulturmönster och näringar i norrländsk skogsbygd under 1000 år	10
Fritidsproduktionens villkor - galoppsport i Sverige under 1900-talet ur klass-, genus-, generations- och etnicitetsperspektiv	13
Företag i kris och omvandling. Strategier, nätverk och misslyckanden i Grängesbergbolaget, 1950-1977	14
Försäkringsstruktur och marknadsutveckling.....	15
Generationsväxling och resursöverföring i jordbruket 1870-2000.....	16
Gravt synskadade i arbetslivet.....	17
Industrisamhällets krönikeskrivare. En studie av svenska industrihistoriker 1920-1970.....	18
Jordbrukets reorganisation i postkommunismens Öst- och Centraleuropa.	19
Järnproduktion, järnhandel och järnmarknad. Det svenska och det ryska järnet på den brittiska marknaden 1700-1850.....	20
Kommunikationer i perspektiv - marknader, nätverk och regelförändringar i svensk kommunikationssektor under 100 år	22
Kommunikationer i tillväxt	24
Konsumtion och industrialisering i Sverige 1820-1914: ett ekonomisk-historiskt forskningsprogram	26
Kvinnor, arbetare och invandrare. Studier om kön och etnicitet på den svenska arbetsmarknaden under efterkrigstiden.....	31
Liberalismen i arbetsmarknadens kölvatten. Om framväxten av en arbetsmarknad i Sverige under 1800-talet.....	32
Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare	33
Marknaden, bönderna och staten. Den svenska spannmålsmarknadens förändring 1770-1870 ur ett institutionellt perspektiv	35
Marknadsföring och den industriella uppgångsfasen	36
Members of Parliament as Auditors of the State.....	38
Människor med funktionsbegränsningar i arbetslivet	39

Reproduktionens resurser - spädbarnsvård i stagnationens Stockholm, 1750-1850	40
Skeppsbroadeln i Gamla Stan 1650-1850	42
Sociala nätverk och ekonomisk utveckling: en studie av entreprenöriella nätverk och deras påverkan på innovationsmönster och innovationsspridning 1870-1985	44
Sparandet och sparbankernas roll i den ekonomiska utvecklingen 1820-1970.....	45
Den starka statens fall.....	47
Svensk Modell i Förändring	48
Det svenska jordbrukets historia	57
Teknik, Industri och Kulturarv - TIK	58
Textiles and Clothing in the Baltic North: Stockholm as an intermediary in late Medieval and Early Modern Scandinavian Textile History	59
Women, Employment and the Gender Order. A Study on Women's Labour Conditions in four Latin American Countries	62

Forskningsprogrammet Arbetsmarknadsrelationer (AREL)

Samarbetets syfte och innehåll

Programmet är ett samarbete mellan Arbetslivsinstitutet och samhällsvetenskapliga fakulteten. Forskningsprogrammet syftar till att bedriva forsknings-, utvecklingsverksamhet och utbildning kring den övergripande frågan om hur relationen på arbetsmarknadens parter påverkar den svenska arbetsmarknadens funktionssätt samt hur ett sådant system skall kunna utvecklas för att upprätthålla en hållbar hög tillväxt och ett bibehållet välfärdssystem. Mot denna bakgrund syftar samarbetsprogrammet till att i huvudsak bedriva forskning inom två områden:

Att bedriva FoU-verksamhet kring sambandet mellan partsrelationernas utformning och arbetsmarknadens funktionssätt,

Att bedriva FoU-verksamhet kring hur den ekonomiska integrationen och i synnerhet EU:s fortsatta utveckling påverkar även de svenska partsrelationerna.

Det första syftet innebär en fokus på hur partssystemet fungerar idag mot bakgrund av de stora förändringar som vårt land genomgått under de senaste decennierna. Det är viktigt att inse att detta system kom att byggas upp institutionellt inom ramen för ekonomi och näringsliv som såg radikalt annorlunda ut än idag. På samma sätt har förutsättningarna för att bedriva (välfärds-) politik förändrats och vi har att göra med en arbetskraft som har andra krav och behov än tidigare. Här ställs också fokus på hur partssystemet idag påverkar arbetsmarknadens funktionssätt och hur ett partssystem skall kunna utvecklas som skapar betingelser för en hållbar tillväxt samt välfärd.

Det andra syftet innebär en fokus på hur internationaliseringen och europeisk politik ställer nya krav på partssystemets utformning och innehåll. Hur kan parterna delta i ett framtida institutionellt bygge som syftar till att öka utbudet av arbetskraft, skapa goda arbetsförhållanden samt bygga välfärden för framtiden? Vilka utmaningar innebär det utvidgade EU-samarbetet i ett sådant perspektiv? Vilken roll vill de svenska parterna spela inom ramen för EU?

Forskare knutna till programmet

Professor Lars Magnusson
Docent Paulina de los Reyes
Docent Torsten Svensson
Docent PerOla Öberg
FD Paula Blomqvist
FD Sofia Murhem
FD Sven Oskarsson

Bankgruppsägande och industriella fusionsrörelse 1913-1938

(Ingen information.)

Bonnierkoncernens utveckling 1950-1996

(Ingen information.)

Business strategies and industrial transformation

The aim of this project is to analyse the interplay between Swedish business strategies and State policy in relation to industrial development in times of rapid transformation. The periods chosen are World War One, the Great Depression and World War Two.

Focus will be on institutional change, highlighted in contacts between the Federation of Swedish Industries and representatives of the public sector.

The project is carried on by professor Kersti Ullenhag.

Publications

The theoretical background for this project has been elaborated in

Managers, Institutions and Growth. Business History as an Approach to Industrial History - Uppsala Papers in Economic History 1996. Research Report No 41.

This article is a revised version of a paper published in

Mila Davids & Ferry de Goye & Dirk de Wit (eds.), Proceedings of the Conference on Business History October 24 and 25, 1994. Rotterdam. The Netherlands.

To contact

Professor Kersti Ullenhag
Department of Economic History, Box 513, S-751 20 Uppsala Sweden
Tel +46 18 471 12 13.
Email: Kersti.Ullenhag@ekhist.uu.se

Bönderna, marknaden och mekaniseringen. Det mindre jordbrukets marknadsintegration, teknik och arbetsorganisation i Sverige 1870-1945.

Projektet definierar olika typer av driftsformer (småbruk, familj jordbruk, storjordbruk etc) och operationaliserar dessa definitioner. Jordbrukets företagsstruktur under perioden analyseras utifrån dessa utgångspunkter. De skilda driftformernas reproduktions- och transformationsvillkor bestäms. Förmågan för olika typer av jordbruk att adaptera till marknaden och ta till sig ny teknik och öka produktiviteten studeras, liksom de skilda driftformernas relativa betydelse i produktions-, marknads- och försörjningshänseende studeras, liksom lönsamhetsutvecklingen för olika driftsformer.

Deltagare

Docent Mats Morell

Publikationer

Mats Morell: Småbruket, familj jordbruket och mekaniseringen. Aspekter på det sena 1800-talets och det tidiga 1900-talets svenska jordbruk. I Bo Larsson (red): *Bonden i dikt och verklighet*. Skrifter om skogs- och lantbrukshistoria 4. Stockholm: Nordiska museet 1993.

Mats Morell: Bönderna, marknaden och staten. I *Äventyret Sverige*. En ekonomisk och social historia. Stockholm: Utbildningsradion/Bra Böcker 1993.

Mats Morell: Comment to Paul Bairoch's article. I Amit Bhaduri & Rune Skarstein (eds.) *Economic Development and Agricultural Productivity*. Cheltenham : Edward Elgar 1997.

Mats Morell: Småbruken och deras jordbruksproduktion under 1910-talet och mellankrigstiden. I *Bebyggelsehistorisk tidskrift* nr 35 1998.

Finansiering

Skogs- och jordbrukets forskningsråd, SJFR.

Kontaktperson

Docent Mats Morell
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel. 018/4711226
Mats.Morell@ekhist.uu.se

Continuity and Change in the Rise of Labour: Britain and Sweden, c.1900-1939

This research focuses on popular politics in Plymouth, Britain and Karlskrona, Sweden during the first few decades of the twentieth century. Much recent debate on the rise of the Labour Party in Britain has been concerned with the continuity the Radical elements of the Labour Party's ideology, in place of social class as the major factor in the formation of political alignments. A comparative analysis of political cultures and social identities in two similar localities will offer an alternative perspective on this debate.

Why did social democratic labour parties rise to prominence in Europe during the early twentieth century? Is it possible to understand the rise of Labour by reference to a specifically British tradition of radicalism, if we consider that similar political realignment was taking place in other countries, for example Sweden. What were the popular bases of labour politics? Particular emphasis will be placed on the formation and consolidation of the nation state, and the redefinition of the roles and boundaries of both local and national government.

The two localities have been chosen for the similarity of their occupational base, in each case defined by connection with naval dockyards and other military installations. Is it possible to talk of a specific culture, within the workplace or the wider community, which was characterised by naval imperialism?

For the work on Plymouth, please see
M K Hilson, "Working-class Politics in Plymouth, c.1890-1920" (unpublished PhD thesis, University of Exeter, UK, 1998).

Mary Hilson, *Continuity and Change in the Rise of Labour: Working Class Politics in Plymouth, 1890-1920*.
Uppsala Papers in Economic History. Research Report No 47. 1999.

Funding

Personal grant from the Leverhulme Trust (UK), October 1998 - September 2000.

Contact

Dr Mary Hilson
Department of Scandinavian Studies, University College London
M.Hilson@ucl.ac.uk

Guest researcher at the Dept. of Economic History 1998-2000.

Deltiden, detaljhandeln och parterna. En genuskritisk studie av efterkrigstidens arbetsmarknad.

Huvudsyftet med projektet är att öka förståelsen av arbetsmarknadsrelationerna i efterkrigstidens Sverige, genom anläggandet av ett genuskritiskt perspektiv. Studien fokuserar på en del i anställningsrelationen – arbetstiden – och på en specifik bransch – detaljhandeln.

Länge betraktades deltidsarbete som en avvikelse från det normala arbetstidsmönstret. Detta stämde med den traditionella Industrial Relations-forskningens könsblinda föreställning om den heltidsarbetande mannen som norm. I takt med arbetslivets ökade flexibilisering, och en insikt om att deltidsarbete för kvinnor ofta är det normala, har deltidsarbetet kommit att betraktas i en ny kontext. Forskningen har visat att kvinnornas dominans bland de deltidsanställda måste förklara utifrån flera samverkande ekonomiska och institutionella faktorer.

Centralt för projektet är en granskning av hur parternas agerande när det gäller deltiderna inom detaljhandeln kan relateras till den könsuppdelade arbetsmarknaden och parternas syn på och förhållningssätt till kvinnorna på arbetsmarknaden. Parternas roll måste vidare ses i relation till den lagliga regleringen både när det gäller arbetstider, butiksstängningstider, etc.

Projektets finansiär

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap. (2002).

Kontaktperson

Inger Jonsson, FD
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel.: 018-471 73 16
Inger.Jonsson@ekhist.uu.se

Feminina Finanser

Om finansieringen som förutsättning för den tidiga svenska kvinnorörelsens politiska engagemang 1880– 1950 i internationell belysning

Det går inte att bortse ifrån att pengar är en viktig maktresurs och att kvinnorörelsen har tillhört de ”ekonomiskt fattiga” folkrörelserna. Trots det har kvinnorörelsen kunnat driva igenom flera viktiga politiska frågor. Vi menar att kunskap om hur man har finansierat sin verksamhet är av största vikt för att förstå hur och på vilka villkor kvinnor ur olika samhällsskikt och med olika ideologi har kunnat driva sina politiska krav. Därtill anser vi att kvinnors tillgång eller brist på pengar har spelat roll för hur kampen för jämställdhet har förts. Vi vill därför lyfta fram betydelsen av ekonomiska maktresurser för kvinnorörelsens mobilisering och därmed också deras möjlighet att väcka uppmärksamhet för politiska frågor. Samtidigt vill vi betona att olika former av organisering inom kvinnorörelsen har satt gränser för hur finansieringsstrategier har utformats. Centrala begrepp i vår analys av kvinnorörelsens mobilisering är: maktresurser, här främst materiella, sociala rörelsers organisering och mobilisering och politisk kultur.

Syftet med detta projekt är att undersöka ekonomins betydelse för det politiska arbetet. Detta görs genom en analys av ekonomiska strategier inom kvinnoorganisationer, samt hur dessa har legitimerats. De övergripande frågorna vi vill studera är: Hur finansierade organisationerna sitt utåtriktade och interna arbete? Hur försökte de vinna legitimitet för sina finansieringsstrategier? Hur användes de ekonomiska resurserna? Vilken roll spelade organisationernas sociala medlemsbas och struktur för deras val av strategier?

I undersökningen utgår vi från två centrala organisationer inom den svenska kvinnorörelse som representerar en politisk oberoende organisation, Fredrika-Bremer-Förbundet (FBB), och en partipolitiskt bunden organisation, Socialdemokratiska kvinnoförbundet (SSKF). För att kunna urskilja i vilken mån ideologi, social bakgrund och organisationsstruktur påverkat finansiering och satt ramar för verksamheten, görs begränsade jämförelser med liknande organisationer i Tyskland, Schweiz, England och Kanada.

De två svenska organisationerna är intressanta eftersom de representerar olika ideologier, vände sig till olika målgrupper och hade olika organisationsstruktur. De båda organisationerna undersöks under perioden 1884-1950. Tanken är att fånga in organisationerna från dess de grundas, vilket kan kasta ljus över de problem de nya kvinnoorganisationerna mötte. Vi startar därför 1884 då FBB bildades. Vi följer dem fram till 1950-talet då kvinnorörelsens aktivitet minskade, men då också antalet kvinnliga riksdagsledamöter hade ökat och en rad kvinnopolitiska frågor hade fått en politisk lösning.

Deltagare och kontaktpersoner:

Fil dr Silke Neunsinger
Fil dr Pernilla Jonsson

Finansiär:

Riksbankens jubileumsfond.

Flexibilitet som tradition - Kulturmönster och näringar i norrländsk skogsbygd under 1000 år

I projektet studerar ca 15 forskare i 13 delprojekt överlevnads- och anpassningsstrategier i Härjedalens glesbefolkade skogsbygd från tidig medeltid till nutid. Samtliga delprojekt arbetar med de tre aspekterna resursutnyttjande, social organisation och kulturella värden. En hypotes är att den kulturella identiteten i många skogsbygder och perifera regioner rymt - och rymmer - en stor flexibilitet och handlingsberedskap. Forskningsprogrammet bygger på en stark tvärvetenskaplig integration och ett nära samarbete med olika krafter i Jämtland-Härjedalen. Utöver ekonom-historiker i Uppsala och Stockholm deltar disputerade forskare och doktorander från vegetationsekologi i Umeå, arkeologi i Stockholm, medeltidsarkeologi i Lund, historia i Stockholm, kulturgeografi i Stockholm, etnologi i Lund samt socialantropologi vid Högskolan Dalarna.

Projektledning

FD Ella Johansson vid Etnologiska institutionen i Lund samordnar projektet. I ledningsgruppen ingår professor Maths Isacson, Ekonomisk-historiska institutionen i Uppsala, docent Gert Magnusson, Arkeologiska institutionen i Stockholm, FD Ulf Segerström, Inst för skoglig vegetationsekologi i Umeå, FD Ann-Kristin Ekman, Högskolan Dalarna samt FD Bo Persson, Historiska institutionen, Stockholm.

Delprojekt vid Ekonomisk-historiska institutionen i Uppsala:

Nr 10. FL. Christopher Lagerqvist och professor Maths Isacson: Skogsbygdens jordbruk och jordbrukare i 1900-talets industrisamhälle.

Publikationer

Emanuelson, Marie, *Settlement and Land-Use History in the Central Swedish Forest Region. The Use of Pollen Analysis in Interdisciplinary Studies*. Acta Universitatis Agriculturae Sueciae. Silvestria 223. Umeå 2001. (Diss.)

Eriksson-Trenter, Anna, Defining property rights, Andersson, H., Ersgård, L & Svensson, E., *Outland Use in Preindustrial Europe*. Lund Studies in Medieval Archaeology 20, 1988, pp. 167-174.

Eriksson-Trenter, Anna, *"Den skogen blir nog väl betald, ty han är förut uthuggen" - Marknadsintegration och rättsliga konflikter i nordvästra Hälsingland 1830-1870*. Licentiatuppsats i Ekonomisk historia, Uppsala 1999.

Eriksson-Trenter, Anna, *Anspråk och argumentation. En studie av användning och uttolkning av lag vid naturresurskonflikter i nordvästra Hälsingland ca 1830-1879*. Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History 61. Uppsala 2002. (Diss.)

Falk, Kristian, *Från registermetod till producentkooperation - ideologiska perspektiv inom svensk syndikalism 1922-1952*. Licentiatuppsats 15/1 1998, Ekonomisk-historiska institutionen, Stockholms universitet.

Falk, Kristian, "Syndikalismen som överlevde. Några synpunkter på SAC:s historia 1910-1955", *Arbetshistoria* nr 87-88 (3-4 1998), s. 60-67.

Isacson, Maths & Persson, Bo, Skogen och lagen - identitet och kollektivt handlande i skogsbygden 1820-1930, Blomberg, E., Horgby, B. & Kvarnström, L., *Makt och moral. En vänbok till och med Klas Åmark*. Socialhistoria i Linköping nr 2, 1998, s. 125-160.

Johansson, Ella, "Inber och Mamma gjorde lite av Varje". Kvinnor, män och tid i en bondedagbok från 1920-talet. Jacobsson, R. & Lundgren, B.(red), *Oväntat. Aspekter på etnologisk kulturforskning*. Carlssons, Stockholm 1996.

Johansson, Ella, Gifts and Commodities. Review in *Journal of the Royal Anthropological Institute*. No 4, 1997.

Johansson, Ella, Beautiful Men, Fine women and Good Workpeople. Gender and Skill in Northern Sweden 1850-1950. Johansson, T & Ervö, S. (eds), *Moulding Masculinities*. London Ashgate, 1999.

Lagerstedt, Anna, Att vara smed - Föreställningar och uppfattningar utifrån medeltida texter och ruinskrifter. Svedin & Nordström (red), *Aktuell arkeologi VII*. 1999.

Lagerqvist, Christopher, *Vid vägs ände. Strukturrationalisering, migrationsmönster, kvarboende och försörjningsstrategier i Ängersjö församling år 1925-1990*. Licentiatuppsats i Ekonomisk historia, Uppsala 2003.

Magnusson, Gert, & Mogren, Mats, Ängersjö - akademien i skogen, *META, Medeltidsarkeologisk tidskrift* nr 1 1997, s. 32-45.

Mogren, Mats, Dating Ängersjö. Trenching Lunchests in Quest of the Origin and Development of a Boreal Forest Village. *Lund Archaeological Review* 2 (1996), pp 87-108.

Mogren, Mats, *Faxeholm i maktens landskap. En historisk arkeologi*. Lund Studies in Medieval Archaeology 21. Lund 2000. (Diss.)

Sporrong, Ulf (red), *Perspektiv på Härjedalen*. Svenska vyer 1995.

Stenqvist, Ylva 1997. Ängersjö - världens ände? *Gammal Hälsingekultur* nr 3-4 1997. Gävle.

Wennersten, Elisabeth, Bebyggelse arvsprinciper och giftermålsstrategier i det äldre bondesamhället. Forskningsresultat, från Dalarna och Hälsingland. *Bebyggelsehistorisk tidskrift* 1999.

Finansiering

Uppbyggnadsskedet finansierades genom pilotanslag från Riksbankens jubileumsfond samt från HSFR. Från i januari 1998 har projektet ett forskningsanslag från Riksbankens jubileumsfond. Projektet är finansierad t.o.m. 2002. I augusti anordnas i Ängersjö och Sveg en internationell konferens "Pheripheral Communities: Crisis, Continuity and Long-Term Survival". Projektet avrapporteras i ett antal doktorsavhandlingar och en gemensam slutrapport.

Kontaktperson

Professor Maths Isacson,
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel. 018-4711217 eller 070-5415874
Epost: Maths.Isacson@ekhist.uu.se

Fritidsproduktionens villkor - galoppsport i Sverige under 1900-talet ur klass-, genus-, generations- och etnicitetsperspektiv

Kontaktperson

Susanna Hedenborg, forskarassistent
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Företag i kris och omvandling. Strategier, nätverk och misslyckanden i Grängesbergbolaget, 1950–1977

Projektet behandlar frågor kring företagsledning och beslutsfattande i företag verksamma i en miljö präglad av snabb teknisk utveckling och kraftigt ökande internationell konkurrens. De grundläggande frågeställningarna avser hur företagsledningar agerar under starkt yttre omvandlingstryck, vilka strategier som initieras och genomförs för att möta de nya utmaningarna samt vilken betydelse de personliga och sociala nätverken har för företagsledningars operativa och strategiska arbete. En fokusering sker till frågor kring företagsledningars strategier för förnyelse och innovation, sett ur såväl organisatoriska, finansiella som tekniska perspektiv.

De principiella och teoretiskt motiverade frågeställningarna appliceras på det svenska industrikonglomeratet Grängesbergbolagets utveckling under perioden 1950-1977. Bolaget var verksamt inom branscher, t.ex. malm-, stål- och rederinäringen, som i mycket hög grad var utsatta för såväl snabb teknisk omvandling som ökad konkurrens, från framför allt en rad nyindustrialiserade länder. Grängesbergbolaget var ett av svenskt näringslivs största, och i vissa avseenden ett av de mest betydelsefulla, företag från slutet av 1800-talet ända fram till den ekonomiska kollapsen 1977, då koncernen splittrades och de olika rörelsegrenarna såldes ut.

Deltagare

FD Tom Petersson, projektledare

FM Göran Bergström.

Projektfinansiär:

Handelsbankens forskningsstiftelser.

Kontaktperson

Tom Petersson
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel.: 018-471 73 15
Tom.Petersson@ekhist.uu.se

Försäkringsstruktur och marknadsutveckling

(Ingen information.)

Generationsväxling och resursöverföring i jordbruket 1870-2000

Projektet belyser former och strategier för generationsväxling och resursöverföring i jordbruket i Sverige, Estland och Ungern 1870-2000 ur ekonomiskt, genus- och kulturanalytiskt perspektiv. Utgångspunkten är familj jordbruket som dominerat jordbruket i Västeuropa under 1900-talet och spelat stor roll i öst, inte minst som ideal för hur jordbruk bedrivs. Projektet studerar överföringen av materiella resurser, främst jord, men också överföringen av immateriella resurser, kunskaper omvärldsrelationer och världsuppfattning, som antas reproducera driftsformen och relationerna mellan kön och generationer. Projektet fokuserar för det första på decennierna kring sekelskiftet 1900 då nya skikt av familj jordbrukare etablerades i Ungern och Estland som följd av friköpslagstiftning och jordreformer och då tendensen mot minskad betydelse för resursöverföring inom släkt verkar brytas i Sverige. För det andra fokuserar projektet på efterkrigstiden, då strukturomvandlingen i väst och kollektiviseringen i öst förändrade villkoren för jordbruket och resursöverföring inom familjens ram. Slutligen studeras hur den aktuella jordbrukspolitiken påverkar möjligheterna till, och betydelsen av inomfamiljär resursöverföring och vilken betydelse kontinuiteten och släkten haft i 1990-talets nyetablering av privata jordbruk i Estland och Ungern. Projektet arbetar framför allt genom livshistoriska djupintervjuundersökningar, men utnyttjar även skriftligt material, bl.a. rättsligt material och folkbokföring.

Projektdeltagare:

Prof. Mats Morell, Ekonomisk-historiska institutionen (Projektledare)

FD Iréne Flygare, Upplandsmuseet

FD Ann Grubbström, Kulturgeografiska institutionen

FD Ildikó Asztalos Morell, Sociologiska institutionen

Kontaktperson:

Mats Morell
Ekonomisk-historiska institutionen
Box 513
751 20 Uppsala

Gravt synskadade i arbetslivet

Det svenska näringslivet har 1980-1996 genomgått stora förändringar beträffande produktionsstruktur, produktionsteknik och förvärvsgrad. Även gravt synskadade människor har påverkats av förändringar rörande utbildning, och arbetstekniska hjälpmedel. Datatekniken för bildskärmläsning via punktskriftsdisplayer och syntetiskt tal gör det möjligt för synskadade att inom många områden vara konkurrenskraftig arbetskraft. Gravt synskadades förvärvsfrekvens mellan 1988 och 1996 har dock radikalt sjunkit.

Syftet bakom forskningsprojektet är att dels förbättra samhällets kunskaper om och möjligheter att ta tillvara på den synskadade arbetskraften och dels öka de synskadades möjligheter att förvärvsarbeta. Viktiga frågeställningar är: finns samband mellan samhälleliga förändringar och synskadades förvärvsgrad; hur ser gravt synskadades sysselsättning ut; vilka omgivningsfaktorer påverkar den och vilka förändringar i regelsystem och stödåtgärder kan höja gruppens arbetspotential; hur är relationerna på arbetsplatserna, förekommer kränkande särbehandling och vilka förändringar kan förbättra situationen; i vilken utsträckning är de arbetstekniska möjligheterna tillvaratagna samt vilken betydelse har ledarhunden?

Det treåriga projektet uppdelas i en kvantitativ och en kvalitativ del. Ca 235 ledarhundsförare och ca 235 synskadade utan hund samt ett antal berörda människor i nyckelpositioner intervjuas. Ca fem arbetsplatser studeras noggrant: flertalet berörda intervjuas och relationsmönstret granskas genom observation. Resultaten redovisas vid seminarier och konferenser samt i två, möjligen tre, rapporter alternativt i en bok jämte artiklar.

Publikationer

Bland tidigare publikationer som berör projektet finns:

Hännestrand B., 1995, *Människan, samhället och ledarhunden. Studier i ledarhundsarbetets historia*, Uppsala, (Uppsala Studies in Economic History 36).

Hännestrand B. 1994, "Finansieringssätt och attityder. Några erfarenheter ur ledarhundsarbetets historia", i *Uppsala Papers in Economic History*, Uppsala, Department of Economic History, nr 34.

Kontaktperson

FD Bo Hännestrand
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Industrisamhällets krönikeskrivare. En studie av svenska industrihistoriker 1920-1970

Projektet är historiografiskt, och har två fokus. Dels studerar projektet företagsmonografier som genre, och söker svara på frågan vilken bild av industrisamhället och dess ekonomiska utveckling företagsmonografierna ger. Dels studerar projektet ett antal forskare som under perioden bidrog till att grundlägga forskningen om industrisamhället. Eli Heckscher är naturligtvis en förgrundsgestalt. Bertil Boëthius och Arthur Montgomery kan betraktas som en "föräldrageneration" men huvudsakligen är det en yngre generation som kan sägas ha byggt upp denna forskning, bland dessa Ernst Söderlund, Karl-Gustaf Hildebrand, Artur Attman och Torsten Gårdlund. Hur påverkade industrihistorikerna synen på Sveriges ekonomiska utveckling? Varifrån kom deras inspiration och intellektuella impulser? Vilket var det organisatoriska och sociala sammanhang inom vilket de verkade? Dessa är de frågor som projektet vill söka besvara. Frågorna är såväl idéhistoriska som vetenskapssociologiska.

Projektets finansiär

Vetenskapsrådet

Kontaktperson

Ylva Hasselberg, FD
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel.: 018-471 12 16
Ylva.Hasselberg@ekhist.uu.se

Jordbrukets reorganisation i postkommunismens Öst- och Centraleuropa.

Förutsättningar för hushållsbaserade jordbruk före, under och efter den kommunistiska epoken, med särskild tonvikt på Ungern.

Projektet studerar "dekollektiviseringen" av jordbruket i de postkommunistiska länderna i Europa, främst Ungern och undersöker vilka driftsformer - familjejordbruk, driftsbolag eller reformerade kooperativ - som utvecklas samt försöker förklara de vägar utvecklingen härvidlag tar. Projektet söker klargöra länkarna mellan skeendet på jordbruksområdet under den kommunistiska epoken och skeendet idag. Därvid studeras villkoren för de hushållsbaserade småbruk som expanderade i takt med att de ekonomiska spelreglerna liberaliserades särskilt under 1980-talet. Slutligen studeras villkoren för hushållsbaserad jordbruksproduktion under förkommunistisk tid, varvid eventuella länkar mellan dåtidens, 1980-talets och dagens jordbruksentreprenörer belyses. Jämförelser med utvecklingen i Västeuropa, främst Sverige görs.

Deltagare

I projektet deltar Ildikó Asztalos Morell och projektledaren Mats Morell.

Finansiering

Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, HSFR.

Kontaktperson

Docent Mats Morell
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Järnproduktion, järnhandel och järnmarknad. Det svenska och det ryska järnet på den brittiska marknaden 1700-1850

Avsikten med detta projekt är att belysa två näraliggande och sammanlänkade problemkomplex inom den europeiska järnhanteringsområde under perioden 1700-1850, som rönt förvånansvärt lite uppmärksamhet, nämligen utvecklingen på den brittiska järnmarknaden, periodens viktigaste marknad, samt hur denna utveckling påverkade organiseringen av produktionen. I mer generella termer är avsikten att belysa relationen mellan järnmarknad, järnhandel och järnproduktion. I centrum av detta projekt står en analys av två mycket omfattande och näst intill outnyttjade källmaterial. Det ena av dessa härrör från köpmannen Graffin Prankard, verksam i Bristol. Materialet består grovt uttryckt av bokföringsmaterial och brevkopieböcker rörande Prankards verksamhet under en stor del av 1700-talets första hälft. (Somerset County Record Office, DD/DN, Dickinson MSS) Det andra härrör från the Royal Navy Board, den brittiska flottans centrala myndighet. Dessa material kommer att kompletteras med såväl annat brittiskt som svenskt källmaterial.

Redan tidigt i sin karriär kom Prankard i kontakt med Francis Jennings (eller Frans Jennings), en från Belfast inflyttad köpman i Stockholm, som hade stora intressen i den svenska järnhandeln (sedemera även brukspatron). Genom denna relation förmedlades stora mängder svenskt järn till den brittiska marknaden. Prankard sålde svenskt järn till den expanderande metallmanufakturen i området kring Birmingham. Källmaterialet ger en klar inblick i hur de brittiska konsumenternas krav på såväl kvaliteter som kvantiteter svenskt järn förmedlades tillbaka till svenska producenter. Prankard importerade emellertid inte endast svenskt järn utan hand torde även ha varit en av pionjärerna när det gällde att importera större mängder ryskt järn till Storbritannien med en början från slutet av 1720-talet. Källsamlingen efter Graffin Prankard blir sålunda en utmärkt utgångspunkt för en studie av den brittiska järnmarknadens betydelse för den svenska järnproduktionen, men materialet kan också utnyttjas till att sprida mer ljus kring den centrala frågan om relationen mellan svenskt och ryskt järn.

Den andra delstudien tar fasta på det omfattande källmaterial som ingår i the Royal Navy Board, förvarat i Public Record Office, London. Denna centrala myndighet kontrollerade de kungliga varven i London, Portsmouth och Plymouth, och avsikten med denna studie är att undersöka förekomsten av svenskt järn vid byggandet av brittiska krigsfartyg.

Järnhandel och järnmarknad kommer att stå i centrum för denna undersökning, men det innebär inte att dessa frågeställningar kommer att analyseras endast i ett 'rent' ekonomiskt perspektiv. Istället är avsikten att utföra undersökningen i linje med de senaste tankegångarna inom den ekonomisk-historiska forskningen som mer utgår ifrån ett institutionellt perspektiv där den ekonomiska utvecklingen analyseras i ett bredare samhälleligt sammanhang. I detta projekt innebär det att vi avser att se järnhandelns utveckling i relation till den internationella utvecklingen, statens påverkan i de berörda länderna samt andra viktiga samhälleliga aktörer, för Sveriges del t ex Jernkontoret. Även källmässigt kommer detta avspeglas då material från Bergskollegium, Jernkontoret, Ambassadörer etc kommer att utnyttjas.

Deltagare:

Docent Göran Rydén, Institutet för bostads- och urbanforskning
FL Åsa Eklund, Ekonomisk-historiska institutionen
Dr Chris Evans vid University of Glamorgan, Wales

Publikationer:

Eklund, Åsa, Iron production, iron trade and iron markets. Swedish iron on the British market in the first half of the eighteenth century. 2001. (Licentiatuppsats)

Evans, Chris och Rydén, Göran, Baltic Iron in the Atlantic World in the Eighteenth Century, Koninklijke Brill NV, Leiden, 2007.

Finansiering:

Axel och Margret Ax:son Johnssons Stiftelse för allmännyttiga ändamål

Kontaktperson

Göran Rydén
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel: 018-471 12 18
Goran.Ryden@ibf.uu.se

Kommunikationer i perspektiv - marknader, nätverk och regelförändringar i svensk kommunikationssektor under 100 år

Temaprogrammet Kommunikationer i perspektiv. Marknader, nätverk och regelförändringar i svensk kommunikationssektor under 100 år initierades av Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet i samarbete med Institutionen för ekonomisk historia, Umeå universitet. Temaprogrammet har erhållit finansiellt stöd från Kommunikationsforskningsberedningen. Temaprogrammet samarbetar dessutom med Ekonomisk-historiska institutionen vid Göteborgs universitet där ett sjöfartshistoriskt projekt bedrivs.

Forskningsprogrammet utgick i första hand från två olika problemområden rörande institutionell förändring inom transport- och kommunikationssektorn. För det första analyserades orsakerna till denna institutionella utveckling och förändring inom kommunikations- och transportsektorn i ett längre historiskt perspektiv. Skapandet, utvecklingen och förändringen av beslutsprocesser och regelsystem utövar ett starkt inflytande på kommunikations- och transportsektorns nutida och framtida utveckling. Dessa processer antas i hög grad utformas i en politisk-ekonomisk process som innefattar informella och formella beslutsprocesser men där också nätverk av olika karaktär spelar en väsentlig roll.

Det svenska reglerings- och institutionella systemet inom transport- och kommunikationssektorn kännetecknas av en hög grad av kontinuitet. Det har till och med talats om en "svensk modell" i detta avseende. Men det innebär inte att det också skett väsentliga brott i utvecklingen. Det gäller inte minst 1980-talet då sådana regelförändringar kom att sammanfattas under beteckningen "avreglering". Det är av väsentlig betydelse att denna avreglering sätts in i ett större perspektiv. Man bör bland annat ställa följande frågor: Hur har stora infrastrukturprojekt- och investeringar liksom regleringar skapats? Vad innebar avregleringsvägen rent faktiskt? Vilka problem ansåg olika aktörer att avregleringen skulle lösa?

För det andra syftade temaprogrammet till att analysera och diskutera institutionernas och regleringarnas effekter för transport- och kommunikationssektorns utveckling i olika avseenden. Det gäller ekonomiska effekter i form av effektivitet och resursutnyttjande, konkurrensvillkor, etc. Men det gäller också konsekvenserna för den regionala utvecklingen, val av olika transportsätt, inlåsnings effekter av det slag som sammanfattas under benämningen "path dependency".

Medverkande

Uppsala:

Professor Lars Magnusson

Docent Jan Ottosson

Fil dr Juan Bergdahl

Fil dr Magnus Carlsson

Fil dr Carl Jeding

Fil dr Rikard Skårfors

Fil lic Eva Liljegren

Fil mag Jan Östlund

Umeå:

Professor Olle Krantz
Docent Lena Andersson-Skog
Fil dr Thomas Pettersson

Publikationer

Working Papers in Transport and Communication History

Lars Magnusson & Jan Ottosson (1996, eds), *Evolutionary Economics and Path Dependence*. Cheltenham: Edward Elgar.

Juan Bergdahl (1996), *Den gemensamma transportpolitiken. Elimineringen av hinder för gränsöverskridande vägtransporter inom den Europeiska Gemenskapen 1985-1992*. Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 40, Uppsala.

Lena Andersson-Skog & Olle Krantz (1999, eds), *Institutions in the Transport and Communication Industries. State and Private Actors in the Making of Institutional Patterns, 1850-1990*. Canton, Massachusetts: Science History Publications.

Thomas Pettersson (1999), *Att kompensera för avstånd? Transportstödet 1970-1995 – ideologi, ekonomi och stigberoende*. Umeå Studies in Economic History 23, Umeå.

Magnus Carlsson (2001), *Det regionala särintresset och staten. En studie av beslutsprocesserna kring Mäljarbanan och Svealandsbanan 1983-1992*. Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 53, Uppsala.

Carl Jeding (2001), *Co-ordination, Co-operation, and Competition. The Creation of Common Institutions for Telecommunications*. Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 55, Uppsala.

Rikard Skårfors (2001), *Stockholms trafikledsutbyggnad. Förändrade förutsättningar för beslut och implementering 1960-1975*. Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 58, Uppsala.

Finansiering

Kommunikationsforskningsberedningen (KFB). Dessutom delfinansiering från CTS, Högskolan Dalarna.

Kontaktperson

Docent Jan Ottosson, Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet, Box 513, 751 20 Uppsala, tel 018-471 12 18, fax 018-471 12 23, e-mail: jan.ottosson@ekhist.uu.se

Kommunikationer i tillväxt

Stat, marknad och teknik i svensk kommunikationssektor 1950-2000

Ett gemensamt temaprogram för institutionerna i ekonomisk historia vid Umeå och Uppsala universitet

Under efterkrigstiden har Sverige haft en snabb tillväxt inom kommunikations- och transportsektorerna, både avseende nyttjande och utbyggnad av infrastruktursystem. Samtidigt har de institutionella förutsättningarna under en lång period präglats av regleringar och andra statliga åtaganden, för att under 1980-talet kännetecknas av omregleringar och en ny syn på statens roll. Syftet är att studera hur teknisk utveckling och institutionell förändring har påverkat varandra och hur denna interaktion i olika avseenden bidragit till teknikspridning och framväxten av massmarknader. Det finns här anledning att ifrågasätta den populära uppfattningen att enbart tekniken kan förklara hur regelverk och marknad utvecklas. Intressegrupper, den politiska ekonomins villkor och nya beslutsnivåer i det offentliga Sverige är lika viktiga att närmare studera för att förklara hur och varför transport- och kommunikationssektorns villkor förändrats.

Ett förväntat resultat är att bygga upp en bred och fördjupad kunskap kring nationalstatens roll som reglerare i en alltmer globaliserad omvärld, där det lokala brukarperspektivet samtidigt fått en ökad roll. Ett annat förväntat resultat rör hur beslutsprocesserna inom transport- och kommunikationsområdet har diversifierats och överförs till olika nivåer, där den lokala nivån fått ökad betydelse för investeringar i nya lösningar. Internationaliseringen av marknader och infrastystem har fört med sig ett behov av internationella överenskommelser och gemensamma tekniska standards. En konsekvens av dessa två trender är att nationalstaten som ett självklart fokus och arena för studier av utvecklingsprocesser inom kommunikationssektorn på allvar utmanas från 1980-talets mitt.

Staten har ofta använt transport- och infrastrukturpolitik som medel att försöka styra den ekonomiska utvecklingen. Detta har uppenbarligen blivit allt svårare att lyckas med under efterkrigstiden. Dissonansen mellan beslut och genomförande ökar. Medan besluten ännu ofta är nationella, är marknad och teknikutveckling inom transport- och kommunikationssektorerna idag internationella. Detta ställer nya krav på ett fungerande institutionellt ramverk: att garantera både lokal och nationell rättvisa och funktion samt att svara mot de internationella marknadernas krav. Några centrala frågor blir aktuella i detta sammanhang. Här ser vi dels en trend mot likriktning av olika regellösningar, dels en trend mot splittring mellan olika delsektorer på olika nivåer. Medan tekniska standarder internationellt sett konvergerar, finns en tendens att nationella sär lösningar förstärks för att garantera en fortsatt kontroll av olika verksamheter. Dissonansen mellan beslutsprocess och marknad/teknikutveckling behöver därmed förklaras ytterligare.

I internationell forskning finns en tendens att institutionell teori utvecklats i olika riktningar. En mer ekonomiskt inriktad tradition utgår från neoklassiska utgångspunkter, där institutioner och beslutsprocesser alltmer studeras som resultat av politiska utbudsfaktorer, det vill säga som ett slutet system. Dessa analyser saknar ofta ett dynamiskt perspektiv och ser förändring som tillfälliga händelser snarare än som sekvenser i en process. En annan tradition betonar ett aktörsperspektiv, där både efterfråge- och utbudssidans aktörer och deras villkor ses som avgörande för utvecklingen. Här kan institutionell teori användas för att analysera de internationella förloppen, exempelvis vad gäller standardisering, regleringar och överenskommelser inom transport och kommunikationssektorn under olika perioder. Vi

kommer att lägga särskilt stor vikt vid att vidareutveckla och diskutera de politiska preferensförändringarnas roll i evolutionära utvecklingsförlopp. Vi knyter då an till den schumpeterianska teoritraditionen, där sådana aspekter är viktiga för att förstå förändringsprocesser. Detta ligger i nära samklang med det som North och andra har hävdats är en viktig del för att förklara ekonomisk tillväxt; preferensförändringar och mentala modeller, den kulturella kontexten. Samtidigt arbetar vi vidare med de teoretiska modeller som på ett mer utvecklat sätt analyserar intressegruppers och statens interaktion ur ett dynamiskt perspektiv.

Vi använder empiriskt grundade förklaringsmodeller förankrade i ett institutionellt paradigm. I detta empiriskt inriktade forskningsprogram blir ett komparativt perspektiv viktigt både ur ett internationellt och ur ett nationellt perspektiv. Vi kommer att använda oss av både kvantitativa och kvalitativa metoder. Historisk källkritik, argumentationsanalys, ekonometriska metoder för att studera spridningsmönster, bildar utgångspunkterna för de planerade studierna.

Som ett viktigt led i de komparativa metodmomenten samarbetar vi nära med internationella forskningsmiljöer inom den politiska ekonomin, företrädesvis i USA. Dessutom samarbetar programmet med ett EU-projekt rörande transporthistoria.

Medverkande

Professor Lars Magnusson
Professor Olle Krantz
Docent Lena Andersson-Skog
Docent Jan Ottosson
FD Thomas Pettersson
FD Rikard Skårfors

Publikationer

Magnusson, Lars & Ottosson, Jan (2001, eds.) *The State, Regulation and the Economy. An Historical Perspective*. Cheltenham: Edward Elgar.

Ottosson, Jan (2001), "Entrepreneurs in Emerging Technology. The Case of Early Civil Aviation in Sweden" i Henrekson, Magnus, Larsson, Mats & Sjögren, Hans (eds.), *Entrepreneurship in Business and Research. Essays in Honour of Håkan Lindgren*. Stockholm: EHF/Probus.

Finansiering

Verket för Innovationssystem (VINNOVA)

Kontaktpersoner

Docent Jan Ottosson
Epost: Jan.Ottosson@ekhist.uu.se

FD Rikard Skårfors

Konsumtion och industrialisering i Sverige 1820-1914: ett ekonomisk-historiskt forskningsprogram

På 1840-talet var de Skandinaviska länderna närmast att likna vid glesbefolkade u-länder. De hörde till Europas fattigaste stater. 100 år senare hörde Norden till tätgruppen av världens rikaste länder. De nordiska ländernas välfärdsstater har väckt stort internationellt intresse för sin väg till ekonomisk och social utveckling. Samtidigt är forskningen oenig om hur det svenska och nordiska välståndet uppkom och utvecklades. Olika förklaringar står mot varandra. Vi menar att en viktig del av förklaringen måste ligga i den utveckling som industriella revolutionen, 1870-1914, kom att ta i de Skandinaviska länderna. Debatten har dock mest handlat om effekterna av den första och den andra industriella revolutionen. Dess uppkomst och utveckling är fortfarande ett olöst problem i Sveriges historia. Mot den bakgrunden bildade vi forskningsprogrammet Konsumtion och industrialisering i Sverige 1820-1914.

AKTUELLT ÅR 2001/2002

En ny bok under utarbetande

Forskningsprogrammets undersökningar avslutas under det här aktuella läsåret. Fem monografier är klara, ytterligare två är på väg. Arbetet är nu inriktat på en projektsyntetisk slutprodukt med en presentation av programmets samlade resultat och tolkningar. En sådan kommer att färdigställas under läsåret.

Internationell avslutande presentation av programmets resultat

European Social Science History Conference
Amsterdam, the Netherlands, April 12-15 2000
Session M4, Selling and marketing during industrialisation in the 19th century Scandinavia

Forskningsprogrammets syfte och uppläggning

Forskningsprogrammet Konsumtion och industrialisering i Sverige 1820-1914 bedrivs sedan 1995 vid institutionen för Ekonomisk historia vid Uppsala universitet. Projektet leds av professor Lars Magnusson och docent Klas Nyberg, båda verksamma vid Ekonomisk historiska institutionen, Uppsala. Genom att undersöka hur de första fabrikstillverkade varorna tillverkades, marknadsfördes och såldes avser vi inom forskarlaget ge en ny bild av den industriella revolutionen i Sverige. Förutom konsumtionsvarubranscher: ylleindustrin, bomullsindustrin och verkstadsindustrin, undersöks även detaljhandelns framväxt på landsbygden och i städerna samt medier och marknadsföring. Programmet omfattar en professor, en docent och sex doktorander varav fyra disputerat och ytterligare två disputerar inom kort. Våra resultat redovisas på vetenskapliga konferenser och publiceras löpande i böcker och artiklar. I projektet undersöks vilken roll förändrade konsumtionsmönster i samspel med produktionens och säljandets organisation och marknadsföringens framväxt, spelar för ekonomisk utveckling och omvandling. Projektets övergripande syfte är att undersöka vilken roll förändrade konsumtionsmönster och preferenser haft för Sveriges industriella utveckling under 1800-talet och i början av 1900-talet.

Forskningen har länge betonats förändringar i sättet att tillverka massproducerade varor. Mekanisering och centraliserad produktion i fabriker har ansetts vara en av de viktigaste förklaringarna till industriella revolutionen. Den moderna forskningen visar dock att fabrikernas framväxt samspelade med distributionssektorns och hemmamarknadens utveckling och förändring. Särskilt stor betydelse hade varudistributionens organisation och sättet att sälja i de Nordiska länderna. Här var, till skillnad från det övriga Europa, små befolkningar utspridda på stora avstånd. Marknadens struktur i kombination med de bristfälliga kommunikationerna och svåra klimatologiska omständigheterna, ställde därför särskilda krav på handlare och producenter när de skulle frakta, marknadsföra och sälja de nya fabrikstillverkade varorna.

Deltagare och pågående delprojekt

FK Mats Fagerberg, Massproduktion och masskonsumtion: en studie av konsumtionsinriktade verkstadsindustrier i Eskilstuna 1870-1920. (inkluderar fallstudie av Järnbolaget).

Fil dr Pernilla Jonsson, De första mekaniserade bomullsväveriernas framväxt 1850-1876: försäljningsorganisation och marknadsföring. (Inkluderar fallstudier av tre stora bomullsfabriker). Avslutad, se nedan.

Fil dr Erik Lindberg, Borgerskap och burskap. Om näringsprivilegier och borgarskapets institutioner i Stockholm 1820-1846. Avslutad, se nedan.

FK Per Linton, Dagspress och marknadsföring 1820-1870.

Docent Klas Nyberg, Norrköpings ylleindustriella tillväxt, Stockholms tillbakagång 1780-1846. Avslutad, se nedan

Fil dr Christer Pettersson, Lanthandelns regionala framväxt: Västmanland 1863-1889. Avslutad, se nedan.

Fil dr Fredrik Sandgren, Lanthandelns organisation i södra Norrland under det industriella genombrottet: Revsundsregionen i Jämtland 1870-1890. (inkluderar fallstudier av tre olika slag av handlare). Avslutad, se nedan.

Finansiering

Handelsbankens forskningsstiftelser: Jan Wallanders och Tom Hedelius' stiftelse för samhällsvetenskaplig forskning (huvudfinansiär för forskningsprogrammet), Humanistiskt-Samhällsvetenskapliga Forskningsrådet (HSFR), 1 projekt, Torsten och Ragnar Söderbergs forskningsstiftelser, 1 projekt.

Adresser

Prof Lars Magnusson, programansvarig, T 018-471 12 27, e-mail:
lars.magnusson@ekhist.uu.se

Docent Klas Nyberg, kontaktperson

Doktorander/doktorer:

FD Pernilla Jonsson

FD Erik Lindberg

FL Per Linton, T 018-471 57 54

FD Fredrik Sandgren, T 018-471 12 25, e-mail: fredrik.sandgren@ekhist.uu.se

Adress:

Uppsala universitet
Ekonomisk historiska institutionen
Box 513
S-751 20 Uppsala

Fax: 018-471 12 23

Publikationer

Böcker

Jonsson, Pernilla. *Marknadens väv. Svenska mekaniserade bomullsväverier i distribution och försäljning 1850-75*. (Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 50). Uppsala University Library: Uppsala 2000.

Lindberg, Erik. *Borgerskap och burskap. Om näringsprivilegier och borgerskapets institutioner i Stockholm 1820-1846*. (Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 54). Uppsala University Library: Uppsala 2001.

Magnusson, Lars. *Contest for Control. Metal Industries in Sheffield, Solingen, Remscheid and Eskilstuna during Industrialization*. Berg Publishers: Oxford 1994.

Magnusson, Lars, Söderberg, Johan (utg.). *Kultur och konsumtion i Norden 1750–1950*. Historiallinen arkisto 110:2, Helsingfors 1997.

Nyberg, Klas. *Kommersiell kompetens och industrialisering. Norrköpings ylleindustriella tillväxt på Stockholms bekostnad 1780-1846*. (Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 44) Uppsala University Library: Uppsala 1999.

Petersson, Christer. *Lanthandeln. En studie av den fasta handelns regionala utveckling i västmanlands län 1864-1890*. (Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 57). Uppsala University Library: Uppsala 2001.

Sandgren, Fredrik. *Åt var och en efter behov? En studie av lanthandeln i Revsundsregionen i östra Jämtland 1870-1890*. (Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Economic History 47). Uppsala University Library: Uppsala 1999.

Artiklar/antologier

Fagerberg, Mats - Jonsson, Pernilla - Lindberg, Erik - Nyberg Klas. "Handel och marknadsföring. Problem i samband med marknadsinstitutionens framväxt i svensk industrialisering." Rapport 2. Kultur och konsumtion i Norden 1750-1950, i Magnusson, Lars - Söderberg, Johan (utg.). *Kultur och konsumtion i Norden 1750-1950*. Historiallinen arkisto 110:2, Helsingfors 1997.

Nyberg, Klas. "'Flexible specialization' and regional markets before industrialisation and a national market: the impact of factors of demand in the transition of the woollen industry during the early 19th century Sweden", i Olsson, U. (ed.). *Business and European Integration since 1800. Regional, National and International Perspectives*. (Meddelande från Ekonomisk-historiska institutionen vid Göteborgs universitet nr 71) Göteborg 1997.

Nyberg, Klas – Jonsson, Pernilla – Fagerberg, Mats – Lindberg, Erik. "Trade and marketing". *Scandinavian Economic History Review*, Vol 46, no 1 1998, ss. 85-102.

Nyberg, Klas. "Textiles in Scandinavia: A comparative study of two industrial organisation models in the urban woollen trade in Sweden c.1785-1820." *The Nordic Textile Journal*, nr 1 1999, ss. 6-16.

Nyberg, Klas. "Dagspressen roll i marknadsinstitutionens framväxt." *Folk och press i rörelse, Sylwan nr 5*. (Den svenska pressens historia) Nordicom: Göteborg.

Nyberg, Klas. "Brittisk teknik, svensk överföring och finländskt mottagande? Textilindustrin i Sverige och Finland 1809-1870. Exemplet ylleindustrin." *Historisk Tidskrift* nr 4: 2000, ss. 613-639.

Petersson, Christer - Sandgren, Fredrik. "Diversehandelns framväxt på den svenska landsbygden 1865-1915", i Magnusson, Lars, Söderberg, Johan (utg.). *Kultur och konsumtion i Norden 1750-1950*. Historiallinen arkisto 110:2, Helsingfors 1997

Sandgren, Fredrik. "Stationssamhället och varudistributionen", i Aronsson, P - Johansson, L, red. *Stationssamhällen. Nordiska perspektiv på landsbygdens modernisering*. (Acta Wexionensia, Serie 1, Humaniora, nr 2). Stenvalls: Malmö.

Rapporter/konferenspaper

Tryckta

Magnusson, Lars - Nyberg, Klas. "Konsumtion och industrialisering i Sverige 1820-1914. Ett ekonomisk-historiskt forskningsprogram". Uppsala Papers in Economic History. Research Report No 38. Uppsala 1995.

Otryckta

Lindberg, Erik. Rättighetsallokering och ekonomiskt handlande på textilmarknaden i Stockholm 1820-1846, opublicerad licenciatuppsats, Ekonomisk-historiska institutionen Uppsala universitet, Uppsala 1999.

Magnusson, Lars – Nyberg, Klas. "Consumption and Industrialisation in Sweden 1820-1914", översättning till engelska av Magnusson, Lars - Nyberg, Klas. Research Report No 38, Department of Economic History, Uppsala University. Presenterat vid European Social Science History Conference 9-11 maj 1996.

Nyberg, Klas. "Flexible specialization" and regional markets before industrialisation and a national market: the impact of factors of demand in the transition of the woollen industry during the early 19th century Sweden. Presenterat vid European Business History Association International Conference in Göteborg 30 August to 1 September 1996: Business and European Integration since 1800: Regional, national and international perspectives. Session III a: Industrial districts and flexible specialisation.

Nyberg, Klas. Failure or Success: A comparative study of two industrial organisation models in the urban woollen trade in Sweden c.1785-1820. Presenterad vid European Social Science History Conference 7 maj 1998.

Nyberg, Klas – Jonsson, Pernilla. Kommersiell kompetens och industrialisering: Tidningsgrundare, annonsering och annonsörer i Sverige under 1800-talet. Presenterat vid Ekonomisk-historiska mötet 25-26 oktober 1997: Tema 2.

Sandgren, Fredrik. Lanthandel i skogsbygd. Lanthandelns företags- och organisationsformer i Revsundsregionen i östra Jämtland 1870–1890, opublicerad licenciatuppsats, Ekonomisk-historiska institutionen Uppsala universitet, Uppsala 1998.

Sandgren, Fredrik. Lanthandel och stationssamhällen. Paper presenterat vid seminariet Landsbygdens modernisering: Stationssamhällen i Småland och Norden. Högskolan i Växjö 1998.

Föredrag och presentationer

Magnusson, Lars – Nyberg, Klas – Lindberg, Erik. The impact of demand, commerce and marketing in early Scandinavian industrialization: the transition of the silk and woollen industries during the early 19th century Sweden. Presenterat vid Max Plancks Institut für Geschichte i Göttingen 29 april 1997.

Nyberg, Klas. Kommersiell kompetens och industrialisering. Inledning till en projektsyntes. Presenterat Ekonomisk-historiska institutionens vid Göteborgs universitet högre seminarium den 9 april 1997 samt vid handelshögskolan i Stockholm 25 september 1997 vid symposiet Innovationer, konkurrens och institutioner. Distributionsektorn i svensk ekonomi 1864-1995.

Nyberg, Klas. Varför en textilindustri i Skandinavien? Handel och produktion av fabrikstillverkade textilier under 1700- och 1800-talet. Presenterat vid seminariet Högskolan i Borås synliggör ett århundrade 8 oktober 1998 i arrangemang av Centrum för Textilforskning vid Högskolan i Borås.

Nyberg, Klas. Säljandets ekonomiska historia: Framväxten av mode, marknadsföring och försäljningsorganisation i handeln med textil- och konfektionsvaror. Norrköping i jämförelse med Göteborg och Stockholm under 1800-talet. Föredrag presenterat vid Ekonomisk-historiska institutionen, Göteborgs universitet.

Kvinnor, arbetare och invandrare. Studier om kön och etnicitet på den svenska arbetsmarknaden under efterkrigstiden

(Ingen information.)

Liberalismen i arbetsmarknadens kölvatten. Om framväxten av en arbetsmarknad i Sverige under 1800-talet.

Projektets syfte är att undersöka framväxten av en arbetsmarknad i Sverige under 1800-talet. Med arbetsmarknad avses då ett möte mellan två formellt likställda parter, som fritt träffar avtal om köp och försäljning av arbetskraft, och där avtalet är "oskrivet" innan parterna möts. En sådan anställningsrelation stod i skarp kontrast mot den tidigare husbonde-tjänare-relationen. Studien inriktar sig primärt på hur och när arbetskraften började betraktas som en vara samt på den process genom vilken detta synsätt blev den dominerande uppfattningen.

Finansiering:

HSFR

Kontaktperson

FD Göran Salmonsson

Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Tel. 018-471 12 14

Goran.Salmonsson@ekhist.uu.se

Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare

"Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare" är ett projekt som bedrivits under ett par år. Pengarna har kommit från Delegationen för industrisamhällets kulturarv med Landsorganistionen som huvudansvarig. Förutom LO ingår Metallindustriarbetareförbundet, Arbetets museum, Kommunalarbetareförbundet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek samt Ekonomisk-historiska institutionen vid Uppsala universitet.

Projektet är brett upplagt. Syftet har varit att initiera och stödja insamling, dokumentation och forskning inom området. Att skapa ett nätverk med intresserade har också ingått i uppgiften.

Utgångspunkten tas i det faktum att svensk industri under hela 1900-talet har varit tydligt könsuppdelad. Kvinnor har arbetat i branscher som textil och livsmedel medan män har återfunnits i tung industri som järn- och stålverk, sågverk och pappersbruk. Under vissa perioder, som under andra världskriget och på 1970-talet, rekryterades dock kvinnor till traditionellt manliga industriarbeten. Kvinnliga industriarbetare har framförallt arbetat med montering, paketering och liknade repetitiva uppgifter. Frågan vi har ställt oss är hur det var att som kvinna träda in på en manlig arbetsplats: vilka uppgifter fick hon/fick hon inte, hur mottogs hon av sina manliga arbetskamrater och av cheferna, vad gjorde hon för att hävda sina intressen, vad hände på sikt.

Inom ramen för projektet anordnades i juni 2001 en nationell konferens i Grängesberg med ett 60-tal deltagare, forskare och personer från de fem fackförbund som involverats i arbetet. Konferensen avrapporteras för närvarande i två skrifter, varav en forskningsrapport och en rapport med uppsatser skrivna av fem personer i de fem förbunden som intervjuat kvinnor och män på olika arbetsplatser. Tidigare har en pågående forskning presenterats i Arbetarhistoria 3-4/2000 med bidrag av bl.a tre ekonomisk-historiker i Uppsala (Lina Rylander, Inger Jonsson och Maths Isacson). De två förstnämnda har också skrivit i forskningsrapporten från seminariet i Grängesberg).

Tanken är att det nätverk med yrkesforskare, amatörforskare och representanter från fackförbund, arkiv och museer som skapats ska hållas samman. En utställning kommer att produceras och medel att sökas för fler konferenser, liksom medel för forskning. Lina Rylander har också antagits som doktorand vid ekonomisk-historiska institutionen i Uppsala. Hon ska skriva en doktorsavhandling om kvinnors inträde på tre stålverk i Mellansverige under efterkrigstiden.

Deltagare

Maths Isacson, professor
Maths.Isacson@ekhist.uu.se

Lina Rylander, doktorand
Lina.Rylander@ekhist.uu.se

Inger Jonsson, doktor
Inger.Jonsson@ekhist.uu.se

Kontaktperson

Maths Isacson, professor
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel: 018-471 12 17
Maths.Isacson@ekhist.uu.se

Marknaden, bönderna och staten. Den svenska spannmålsmarknadens förändring 1770-1870 ur ett institutionellt perspektiv.

Sverige omvandlades mellan 1770 och 1870 till en marknadsekonomi av modernt snitt. Under denna omvandling var de förändrade villkoren för spannmålshandeln särskilt betydelsefulla för landets befolkning. Vår kunskap om spannmålsmarknadens organisering och struktur är dock osammanhängande och motsägelsefull. Detta projekt syftar till att analysera spannmålsmarknadens förändring i Sverige under denna period, dels genom att identifiera aktörer och deras agerande på marknaden, dels genom att studera den politiska och administrativa regleringen av marknaden. Särskilt intresse kommer att ägnas åt frågan om i vilken omfattning bönderna utnyttjade marknaden för försäljning av spannmål. Böndernas möjligheter att göra så påverkades till stor del av hur staten agerade i förhållande till spannmålsmarknaden. Därför kommer förändringar av de regleringar som styrde handeln och det sätt på vilket regleringarna genomdrevs i praktiken att studeras. Detta projekt behandlar handeln i området mellan Mälaren/Hjälmaren och Bergslagen. I detta område fanns stora uppköpare av spannmål, i synnerhet järnbruken, genom vars räkenskaper handeln kan studeras. Projektet ska resultera i en bättre förståelse av spannmålsmarknaden och dess förändring under denna betydelsefulla period av samhällsomvandling.

Deltagare

Professor Lars Magnusson
Docent Mats Morell
FD Torbjörn Engdahl
FD Fredrik Sandgren

Finansiering:

Riksbankens Jubileumsfond

Kontaktperson

Torbjörn Engdahl
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Marknadsföring och den industriella uppgångsfasen

Syftet med projektet är att pröva sambandet mellan aktiv marknadsföring och långsiktig tillväxt och lönsamhet inom kapitalvaru- och konsumtionsvarubranscherna i Sverige från början av 1800-talet fram till första världskriget. Projektets mål är att identifiera genombrott och grundläggande förändringar i enskilda branscher för att kunna undersöka betydelsen av reklam och försäljningsorganisation för framgångsrikt företagande under olika faser av den industriella uppgångsfasen under 1800-talet.

Vår metod är att identifiera grundläggande förändringar av marknadsföringen genom att kartlägga annonseringens framväxt i tidningar och tidskrifter. Därmed kan man exakt belägga vilka handlare och producenter i enskilda branscher som särskilt använde sig av marknadsföring under olika perioder och skilja dem från mindre aktiva och passiva. Branschmässiga, lokala, regionala och nationella särdrag i Sverige skall jämföras med den internationella utvecklingen.

Syftet med kartläggningarna är att identifiera de centrala brotten i den svenska reklamens utveckling med avseende på principiell förnyelse i sättet att marknadsföra nya och gamla varor. Vid iakttagna brott sker inledningsvis en statistisk prövning av sambandet mellan aktiv marknadsföring och företagets långsiktiga framgång på marknaden. Därefter görs fördjupade undersökningar av ett urval branscher för att med andra metoder kunna pröva betydelsen av aktiv marknadsföring för långsiktig framgång i företagandet. Resultaten av dessa fördjupningar skall i förlängningen användas för att utveckla ett teoretiskt bidrag till diskussionen om marknadsföringens roll i ett framgångsrikt företagande för olika faser av den industriella uppgångsfasen.

De empiriska fördjupningarna har sin utgångspunkt i undersökningar Stockholms och Norrköpings tidningsmarknader. Forskningen sker inom disciplinen ekonomisk historia vid Uppsala universitet. Projektets förarbeten har utförts inom ett nu avslutat forskningsprogram i konsumtionshistoria vid samma institution. Projektets huvudtanke och uppläggning har presenterats och finlipats i samspel med forskare inom forskningsfälten marknadsföring, konsumtionshistoria samt presshistoria. Problemställningen är ämnesöverskridande.

Deltagare

FL Per Linton
Docent Klas Nyberg, projektledare

Publikationer

K. Nyberg. Avdelning III i *Kommersiell kompetens och industrialisering. Norrköpings ylleindustriella tillväxt på Stockholms bekostnad. 1780-1846*. (Uppsala Studies in Economic History Nr 44) Uppsala University Library: Uppsala 1999. 237 s.

K. Nyberg. "Handel och marknadsföring. Problem i samband med marknadsinstitutionens framväxt i svensk industrialisering". (med Mats Fagerberg, Pernilla Jonsson och Erik Lindberg). Rapport 2. *Kultur och konsumtion i Norden 1750-1950*. Magnusson L & Söderberg J (Red). (Historiallinen arkisto 110:2. Finska historiska samfundet. Helsingfors 1997, ss. 135-165. Även i engelskspråklig bearbetad form som "Trade and marketing", *Scandinavian Economic History Review*, Vol 46, no 1 1998, ss. 85-102.

K. Nyberg. "Dagspressens roll i marknadsinstitutionens framväxt". ss. 105-119 i *Folk och press i rörelse. Sylwan Nr 5 Den svenska Pressens historia* (Red Karl-Erik Gustafsson och Per Rydén) Göteborg 1999, ss. 105-119.

K. Nyberg. "Bonnierkoncernen under efterkrigstiden" Fakultetsopponentens recension av Daniel Nybergs avhandling "Marknad, företag, ägande. Familjen Bonniers ägarstyrning i Dagens Nyheter 1953-1988" framlagd 1 februari 2002. *Historisk tidskrift* kommande.

P. Linton. "Vägen lönar sig, spårvagn går förbi!". *Detaljhandelsannonseringen i Stockholms Dagblad, Dagens Nyheter och Stockholms-Tidningen, 1870-1910*. Licentiatuppsats. Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala 2004.

Finansiering

Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser, Ridderstads stiftelse (huvudfinansiär).

Kontaktperson

Klas Nyberg
Docent (Dr, Associate professor)
Uppsala universitet (Uppsala University)
Ekonomisk-historiska inst. (Department of Economic History)
Box 513
SE-751 20 Uppsala
Sweden

Members of Parliament as Auditors of the State

The aim of this project is to analyse the development of public organisations in Swedish society since the early 19th century by way of examples given in the State auditors' reports.

Financing

Riksbankens Jubileumsfond

To contact:

Professor Kersti Ullenhag
Deptment of Economic History, Box 513, S-751 20 Uppsala, Sweden
Telephone +46 18 471 1213
Fax +46 18 471 1223
Email: Kersti.Ullenhag@ekhist.uu.se

Människor med funktionsbegränsningar i arbetslivet

Forskarrapporten *Människor med funktionsnedsättningar i arbetslivet. Intervjuundersökning av 409 synskadade och rörelsebegränsade människor i Sverige*, författad av Bo Hännestrand, är resultatet av en 4årig intervjuundersökning om rörelsebegränsade och synskadade människors erfarenheter i arbetslivet. Kombinationer av skador var vanliga och även hörselskador och utvecklingsstörningar förekom bland de intervjuade. Totalt intervjuades 409 personer med funktionsnedsättningar utifrån ett omfattande och datoriserat intervjuformulär.

Rapporten är delvis baserad på ett stort antal tabeller där jämförelser mellan skadetyperna, könen och barndoms- och vuxenskadade görs. Redogörelsen illustreras med ett stort antal kortfattade fallbeskrivningar. Sambandet mellan utbildning och möjligheterna att få ett arbete som synskadad undersöks. Med hög utbildning ökar möjligheterna för synskadade att få ett arbete men en sådan är ingen garanti för att arbete skall erhållas. Yrkesverksamheten hos de rörelsebegränsade och synskadade intervjuade är fördelad över ett stort antal områden. Den största gruppen är sysselsatt inom administrationen där ungefär var tredje är verksam. Därefter fördelar sig de intervjuade i allt mindre yrkesområden där de minsta omfattar enstaka procent. Lönerna undersöks utifrån de intervjuades egna uppfattningar om deras inkomst i jämförelse med andra anställda som har ungefär samma arbetsuppgifter, meriter och ålder. Därutöver jämförs de yrkesverksamma synskadades inkomster för 1999 med genomsnittsbefolkningens enligt offentlig statistik och löneskillnaderna redovisas. Möjligheterna för nyskadade människor att få omskolning och träning inför en ny arbetssituation med en funktionsnedsättning och de förändringar som skett över en 20-årsperiod berörs. En avslutande del av studien omfattar graden av nedvärderande bemötanden och diskriminering som de intervjuade har erfarit.

Publikationer

Hännestrand, Bo, *Människor med funktionsnedsättningar i arbetslivet. Intervjuundersökning av 409 synskadade och rörelsebegränsade människor i Sverige*. Uppsala 2004. (Centrum för handikappforskning vid Uppsala universitet 2004:1.)

Nyckelord: handikapp, sysselsättning, arbetsspridning, löner, rehabilitering, diskriminering.

Kontaktperson

Bo Hännestrand, PhD
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Reproduktionens resurser - spädbarnsvård i stagnationens Stockholm, 1750-1850

Vem ska ta hand om barnen? Omhändertagandet av barnen styrs både av våra materiella resurser och av våra föreställningar om hur barn ska tas omhand. Uppfattningarna om hur barn ska tas om hand samt de materiella resurserna har varierat över tiden. Idag uppfattas mamman och pappan som lika viktiga omhändertagare om man ser till föräldralagstiftningen och föräldraförsäkringen. Men i realiteten är det framför allt mammorna som utnyttjar barnledigheten och fler barn bor med ensamstående mödrar än med ensamstående fäder. För 200 år sedan var många föräldrars resurser mer begränsade än idag. Det satte också sina spår i spädbarnsdödligheten.

Spädbarnsdödligheten var under perioden 1750–1850 mycket hög i Stockholm. Den varierade också inom staden. I den fattiga församlingen, Katarina, var den nästan dubbelt så hög som i Gamla stan. En grupp som var särskilt drabbad var de utomäktenskapligt födda barnen. Kanske berodde det på de begränsade resurser som stod en ensam mamma till förfogande. Kvinnor fick lägre lön än män i motsvarande position. Om de dessutom var ensamförsörjare måste det ha varit svårt att ta hand om ett spädbarn. Inte heller hade de allra flesta råd att anställa någon. En del kvinnor löste problemet med att bo tillsammans med andra kvinnor, med eller utan barn. Då delade man säkert på barnpassningen.

Hur en ensamstående mamma på 1700-talet egentligen klarade sig är svårt att förstå. Kanske gjorde hon som många andra mödrar – anmälde sig till ammeskaffningskontoret och blev där anvisad en plats. Ammeskaffningskontoret inrättades för att man skulle kunna kontrollera hälsan på de kvinnor som sökte anställning som amma. Det var också ett sätt att försöka att komma till rätta med alla dem som sökte ammor, inte minst eftersom ammorna behövdes på Allmänna barnhuset. Man till och med uppmanade präster och kämnärsrätter som kom i kontakt med ensamstående mödrar att tala om för dem att de kunde söka en plats genom ammeskaffningskontoret. Många mödrar lämnade bort sina barn, förmodligen för att de måste arbeta och försörja sig.

Under perioden 1750–1850 förändrades situationen något, framför allt i Gamla stan. Spädbarnsdödligheten sjönk och en förklaring till detta kanske var att föräldrar fick tillgång till en rad skrifter om spädbarnsvård. I dessa uppmanades mödrarna att amma, men om hon inte kunde (eller ville amma) föreslog författarna att föräldrarna skulle anställa en amma. Det var det många som hade råd med i Gamla stan – här var amman en vanlig person i ett hushåll med små barn. Här fanns också många barnpigor och barnflickor.

Delstudier:

- 1) Spädbarnsdödlighet i Katarina och i Gamla stan – faktisk spädbarnsdödlighet relaterat till variabler som kön, årstid, exakt ålder och dödsorsak
- 2) Befolkningsstatistiken – av befolkningsstatistiken kan man sluta sig till att eliten i samhället blev alltmer intresserad av att försöka stoppa den höga spädbarnsdödligheten. Man verkar också ha varit intresserad av att reda ut vad barnen verkligen dog av för att kunna vidta några åtgärder.
- 3) Skrifter om spädbarnsvård – många skrifter om spädbarnsvård gavs ut i perioden 1750–1850. En analys av dessa visar att författarna särskilt betonade amningen, framför allt i syfte

att barnen skulle må bra. Man diskuterade också många sjukdomar som kunde relateras till magåkommor.

4) Hushållets personella resurser – vem bodde samman med vem? En studie av några kvarter i Katarina och i Gamla stan i syfte att undersöka hur omhändertagandet av barnen kan ha gått till.

5) Kvinnors och mäns löner på Allmänna barnhuset och Danvikens hospital – lön efter kön undersöks på de två stora institutionerna. Vilka arbetsuppgifter hade kvinnor och män och hur förhåller sig deras löner till varandra under perioden.

6) Ammorna och ammeskaffningskontoret – av besiktningssjournalerna framgår vilka kvinnorna var som sökte amtjänst. Där kan man också se till vem de blev hänvisade. Kanske kan ammebesiktningen/ -skaffningen ses som ett sätt att försöka ge den ensamstående modern en möjlig inkomst.

Publikationer

Hedenborg, S, "Hyttbäckssläktens umgänge" i Myrdal, J, *Alla de dagar som är livet. Bondedagböcker om arbete, resor och umgänge under 1800-talet*, Nordiska muséet, 1991.

Hedenborg, S, *Det gåtfulla folket. Barns villkor och uppfattningar av barnet i 1700-talets*. Stockholm, Stockholm 1997.

Hedenborg, S, "The world is full of sorrow. Infant mortality in Stockholm 1754–1850", i *Scandinavian Economic History Review*, 2000.

Hedenborg, S, "To breastfeed another woman's child. Wet nursing in Stockholm 1763–1937", i *Continuity & change*, 2002 up.

Hedenborg, S & Åmossa, K, "Kring kassaapparaten. Handelsanställda ur genus och klassperspektiv" i *Häftet för kritiska studier* 2000.

Melin, J, Johansson, A W, Hedenborg, S, *Sveriges historia. Koncentrerad uppslagsbok - fakta, årtal, tabeller, kartor*, Rabén Prisma, Stockholm (1997, 1999), 2002 up.

Hedenborg, S, *Reproduktionens resurser : spädbarnsvård i Stockholm 1750-1850*. Studentlitteratur, Lund 2004.

Kontaktperson

Susanna Hedenborg, forskarassistent
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Skeppsbroadeln i Gamla Stan 1650-1850

Syftet med programmet är att undersöka vad handelskapitalismens aktörer förde in i termer av ekonomiskt, socialt och kulturellt beteende i svensk ekonomi och samhälle. Dels efterfrågas om deras eget vinstmaximerande, entreprenöriella beteende medverkade till att bryta ned skråväsendet, dels undersöks hur de förde in impulser och varor från Europas och Asiens mest avancerade varumarknader. I förlängningen analyseras vad immigrerade köpmän kom att betyda för Sveriges ekonomiska och sociala utveckling på längre sikt. Undersökningarna behandlar den s.k. Skeppsbroadeln som var en grupp särskilt framträdande handlare i Stockholm som bodde och verkade längs den nuvarande Skeppsbron i Gamla stan.

Delprojekt

FK Lili-Annè Aldman, doktorand. Textil handel i Stockholm 1720-1750.

Docent Klas Nyberg och FK Theresa Johnsson, doktorand. Handelshuset Bengt Magnus Björkman 1745-1824.

Docent Klas Nyberg. Programansvarig. Grosshandlare på Stockholms kreditmarknad 1750-1800.

FL Karin Ågren, doktorand. 1700-talets handlande elit – sociala och ekonomiska mönster bland Stockholms grosshandlare.

Publikationer och papers

K. Nyberg. The "Skeppsbro Nobility" in Stockholms Old Town 1650-1850. A Research program on the role and significance of trade capitalism in Swedish economy and society. *Uppsala Papers in Economic History*. Research Report No 49. Uppsala 2001. 21 s. Presenterad vid "Temasession D: D1. Långa perspektiv på svensk modernisering", Ekonomisk-historiska mötet oktober 2001.

K. Nyberg. *Grosshandlare på Stockholms kreditmarknad 1750-1800. Presentation av undersökningens uppläggning*. Otryckt forskningsrapport presenterad 23 maj 2002 vid referensgruppens sammanträde i Internationella Kursgården i Uppsala.

K. Nyberg. "Skeppsbroadeln blev rik på ofriheten" *Svensk tidskrift* nr 1 2003 s. 27-31.

K. Nyberg. "Den svenska kopparmarknadens avreglering under 1700-talet i ett europeiskt perspektiv." Paper presenterat vid *Svenska Ekonomisk-historiska mötet i Lund* 17-19 oktober 2003.

K. Ågren. *I nöd och lust: en studie av sambandet mellan äktenskapsmönster och ekonomisk status hos Stockholms grosshandlare på 1700-talet*. Licentiatuppsats. Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala 2003.

K. Ågren. "Handseliten och dess nätverk i Stockholm på 1700-talet." *Forskningsfronten flyttas fram: utbildningskultur och maktkultur*. 2003.

K. Nyberg. "The Skeppsbro Nobility in Stockholm 1650-1850. The rise and decline of a merchant élite." Paper presenterat i nätverket Elites vid *European Social Science History Conference*, Berlin 27 mars 2004.

K. Nyberg. "Jag existerar endast genom att äga kredit'. Tillit, kreditvärdighet och finansiella nätverk i 1700-talets och det tidiga 1800-talets Stockholm" i Berglund, M, (red), *Sakta vi gå genom stan. Stadshistoriska studier tillägnade Lars Nilsson*. (Monografier utgivna av Stockholms stad nr 176) Stockholmia: Stockholm 2005, s. 184-211. Även tillgänglig som e-artikel: <http://www.stockholmia.stockholm.se/pdf-filer/Kap.%209%20Klas%20Nyberg.pdf>

Under utgivande

K. Nyberg (red). *Kopparkungen. Handelshuset Björkman i Stockholm 1782-1824*. Medverkande: Gösta Björkenheim, Theresa Johnsson och Klas Nyberg. Utges år 2006 på Stockholmia Förlag som nr 172 i serien Stockholmsmonografier.

Finansiering

Handelsbankens forskningsstiftelser: Jan Wallanders och Tom Hedelius' stiftelse för samhällsvetenskaplig forskning

Kontaktperson

Klas Nyberg
Docent (Dr, Associate professor)
Uppsala universitet (Uppsala University)
Ekonomisk-historiska inst. (Department of Economic History)
Box 513
SE-751 20 Uppsala
Sweden

Sociala nätverk och ekonomisk utveckling: en studie av entreprenöriella nätverk och deras påverkan på innovationsmönster och innovationsspridning 1870-1985

Detta projekt är företagshistoriskt, och har fokuserat på de personliga relationernas betydelse för innovation respektive stagnation i svenska storföretag under den studerade perioden. De i projektet ingående undersökningarna baserades till stor del på VD-korrespondens, och det är följaktligen främst de verkställande direktörernas nätverk som har studerats. Den bakomliggande hypotesen har varit att personliga nätverk är en viktig resurs, genom vilken information, kapital och arbetskraft blir åtkomliga, och att nätverk också är viktiga för forordandet av uppfattningar om hur företaget kan och bör utvecklas.

I projektet har tre forskare deltagit, med följande delprojekt:

Ylva Hasselberg (projektledare): Nätverk, innovation och identitet. En studie av personliga nätverks roll för de svenska basnäringarna 1875-1900.

Tom Petersson : Tillväxt, stagnation, kris. Facit under Gunnar Ericssons ledarskap, 1957-1972.

Tomas Matti: Till konstruktionen av företagsledares professionalitet.

Projektet har avrapporterats i ett flertal skrifter, varav den mest centrala är antologin "*Bäste broder!*" ; *nätverk, entreprenörskap och innovation i svenskt näringsliv* / Ylva Hasselberg & Tom Petersson (red.). Gidlunds förlag, 2006.

Finansiär:

Tore Browaldhs Stiftelse

Kontaktperson:

Ylva Hasselberg, FD
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel: 018-471 73 18
Ylva.Hasselberg@ekhist.uu.se

Sparandet och sparbankernas roll i den ekonomiska utvecklingen 1820-1970

Forskningsprogrammet har som övergripande frågeställning att belysa hur hushållens sparande har mobiliserats och använts under olika tider. Denna frågeställning konkretiseras i tre olika forskningsprojekt:

- 1) Sparandet som livscykelphenomen 1820-1940, som avser studier och analyser av sparandets utveckling för skilda hushållstyper över tid i syfte att analysera privatsparandets cyklicitet utifrån familjemedlemmarnas ålder, kön, socialgruppstillhörighet och hushållstyp.
- 2) Sparande och sparbeteende 1870-1914, som innefattar komparativa studier av hushållens förmögenhetsackumulation, portföljvals beteende samt inlånings- och insättarstruktur, kontorörlighet och sparmotiv i svenska och amerikanska typsparbanker.
- 3) Sparbankernas medelplacering 1820-1970, som i ett långsiktigt perspektiv undersöker sparbankernas betydelse för att kanalisera sparandet till olika sektorer och ändamål, varvid kreditgivning och placeringsstruktur analyseras i relation till såväl specifika (lokala) som allmänna förutsättningar.

Deltagare

Lars Fälting
Hilda Hellgren
Kristina Lilja
Tom Petersson
Anders Sjölander

Publikationer

Mats Larsson, Sparandet som historiskt problemområde och nationalekonomisk teori, *Historisk tidskrift* nr 3/1989

Kristina Lilja, Utav omsorg och eftertanke – en undersökning av Falu stads sparbanks sparare 1830-1914. *Uppsala Papers in Financial History* no. 11, 2000.

Lars Fälting, Hilda Hellgren, Tom Petersson, Anders Sjölander, Both a Borrower and a Lender be – Savings Banks in the Economic Development of Sweden, 1820-1939. Papers presented at the "24th annual meeting of the Social Science History Association, Fort Worth, USA, November 11-13, 1999, with comments". *Uppsala Papers in Financial History* no. 12, 2000.

Anders Sjölander: Att reglera eller inte reglera – en undersökning av sparbanksfrågan i riksdagen 1882-1939. *Uppsala Papers in Financial History* no. 13, 2000.

Lars Fälting, *Småhusfinansiering. En studie av kommunens, statens och enskilda aktörers riskhantering i Nyköping 1904-1948*. 2001. (Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History, 52)

Tom Petersson, *Framväxten av ett lokalt banksystem. Oppunda sparbank, Södermanlands enskilda bank och stationssamhället Katrineholm 1850-1916*. 2001. (Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History, 56)

Hilda Hellgren, *Med säkerheten i centrum. Sala sparbanks lån, låntagare och borgensmän 1860-1910*. *Uppsala Papers in Financial History* no. 15, 2002.

Anders Sjölander, *Den naturliga ordningen. Makt och intressen i de svenska sparbankerna 1882-1968*. 2003. (Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History, 63)

Hilda Hellgren, *Fasta förbindelser. En studie av låntagare hos sparbanken och informella kreditgivare i Sala 1860-1910*. 2003. (Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History, 66)

Kristina Lilja, *Marknad och hushåll. Sparande och krediter i Falun 1820–1910 utifrån ett livscykelperspektiv*. 2004. (Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History, 71)

Finansiering

Sparbankernas forskningsstiftelse, Sparbanken Dalarna

Kontaktperson

Professor Mats Larsson , Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala, tel. 018-471 12 18, email: mats.larsson@ekhist.uu.se

Den starka statens fall

Den starka statens fall är ett tvärvetenskapligt projekt mellan ekonomisk historia i Uppsala, statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, juridiska institutionen, Göteborgs universitet och Institutet för framtidsstudier i Stockholm. Projektledare är professor Bo Rothstein, Göteborg och professor Lotta Westerhäll, Göteborg.

Projektet avser att studera en förändring som ägt rum inom svensk politisk kultur mellan 1975 och 2000. Den "starka staten" karaktäriserades av en tilltro till statliga reformer, stark central styrning av förvaltningen och ett statligt utredningsväsende som hade en betydelsefull roll för kunskapsunderlaget till politikens utformning. Från 1970-talet och framåt har det skett betydelsefulla förändringar inom den svenska statsförvaltningen med decentralisering, ökad kommunal självständighet och avreglering, och projektet menar att dessa måste ses i ett vidare sammanhang där kunskapsteoretiska föreställningar och verklighetsuppfattningar spelat en stor roll för en svensk politisk kultur.

De statsvetenskapliga delproblemen behandlar de politiska partiernas verklighetsuppfattningar och ideologiska förändringar, en delstudie avser att undersöka den svenska jämställdhetspolitiken och en annan att undersöka den ekonomiska politiken. De juridiska frågeställningarna undersöker hur förändringar i välfärdstatens förvaltning påverkar den enskilde medborgarens förvaltningsrättsliga förhållanden, och de ekonomisk-historiska problemen syftar till att undersöka hur det ekonomiska resurstänkandet inom välfärdstaten förändrats. Inom den ekonomiskhistoriska delen ingår två delprojekt, fil dr Torbjörn Lundqvist undersöker aspekter av marknadstänkandets genomslag under 1980- och 1990-talen, genom studier i konkurrens-, alkohol- och folkhälsopolitik, och doktorand Jenny Anderssons avhandlingsarbete "En produktiv socialpolitik?" som behandlar socialdemokratin socialpolitiska idéutveckling under efterkrigstiden med avseende på idéer om socialpolitikens roll för ekonomisk utveckling och tillväxt.

Publikationer:

Lundqvist, Torbjörn: Den nya folkhälsopolitikens framväxt: styrning från socialt och ekonomiskt perspektiv, *Historisk tidskrift* 2001:4

Andersson, Jenny: "Mellan tillväxt och trygghet. Idélinjer i socialdemokratisk socialpolitik under efterkrigstiden". Licentiatuppsats i Ekonomisk historia, Uppsala universitet, 2001.

Andersson, Jenny, *Mellan tillväxt och trygghet. Idéer om produktiv socialpolitik i socialdemokratisk socialpolitisk ideologi under efterkrigstiden*. Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Economic History 67. Uppsala 2003. (Diss.)

Projektets ekonomiskhistoriska del har också medverkat i Framtidens välfärdspolitik - en antologi mellan Institutet för Framtidsstudier och LOs välfärdsprojekt som är under utgivning under 2002.

Kontaktpersoner

Jenny Andersson
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Jenny.Andersson@ekhist.uu.se

Svensk Modell i Förändring

Forskningsprogrammet Svensk modell i förändring ska bedriva forskning, utveckling och utbildning kring hur den svenska arbetsmarknaden har förändrats under senare tid.

Programmet är ett samarbete mellan samhällsvetenskapliga fakulteten vid Uppsala universitet och Arbetslivsinstitutet.

I och med Saltsjöbadsavtalet mellan LO och SAF 1938 grundlades det som brukar kallas "den svenska modellen". Den kännetecknas av de former för samarbete och konfliktlösning mellan parterna på svensk arbetsmarknad som har växt fram allt sedan dess.

Det är i många avseenden en ny arbetsmarknad som växer fram. Lösare anställningsförhållanden och en snabbt växande tjänstesektor, relativt hög arbetslöshet i både Sverige och Europa, en krympande industrisektor som i stor utsträckning internationaliseras, ökade krav på flexibilitet både hos arbetsgivare och arbetstagare. Många företag väljer att ta in visstidsanställda i produktionstoppar, ett fenomen som brukar kallas "just in time", istället för fast anställda.

Vikariat blir också mer vanligt fram för allt inom den offentliga tjänstesektorn, till exempel sjukvården. Men det är också stor omsättning på personal inom vissa branscher, då många människor varvar arbete med studier. En ständig kompetensutveckling är idag nödvändig för att man ska vara attraktiv på arbetsmarknaden.

Ökade krav på flexibilitet

En mer individualiserad arbetsmarknad ställer också höga krav på den enskilde individens ansvar. Även personliga egenskaper som att vara socialt kompetent, driftig och flexibel får allt större betydelse. Individuella egenskaper som dessa spelar idag stor roll vid lönebildningen och medföra att det blir svårare med generella och centrala löneprocesser. De fackliga organisationerna tenderar också att bli mer decentraliserade och lokala löneförhandlingar blir vanligare.

Fack och arbetsgivare måste finna nya strategier som bygger på en ny verklighet. Många talar om den tredje industriella revolutionen, om tjänste- och informationssamhället. Och visst har den nya informations- och kommunikationstekniken medfört förändrade förutsättningar för arbetet. Bland annat har många traditionella industrijobb förvandlats till skrivbordsarbete.

De nya förhållandena på arbetsmarknaden påverkar också den svenska modellens sätt att fungera. Relationerna mellan fack och arbetsgivare förändras. Programmet ska fokusera sin forskning på hur till exempel "just in time" påverkar relationerna mellan fack och arbetsgivare.

Ledning

Ansvarig för programmets genomförande och dess vetenskapliga ledning är en programchef, professor Lars Magnusson, anställd vid ALI och utsedd av ALI:s generaldirektör.

Programchefen är tillika anställd som professor vid Uppsala universitet. Programchefen har till sitt förfogande en projektsamordnare, Karsten Lundequist, som är anställd vid Samhällsvetenskapliga fakulteten för administration av programmet.

Styrgruppen består av professor Lars Magnusson, ordf. ALI, professor Eskil Ekstedt, ALI, professor Per-Anders Edin, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet, professor Lena Gonäs, ALI, professor Anders Malmberg, Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet, docent Jan Ottosson, ALI, professor Eva Wallerstedt Företagsekonomiska institutionen, Uppsala universitet samt universitetslektor PerOla Öberg, Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet.

Seminarier och information

Svensk modell i förändring ordnar seminarier inom programmets ämnesområde. Seminarieserien publiceras i Ekonomisk-historiska institutionens nyhetsblad, Mercurius. För inbjudan och övrig information om forskningsprogrammet, kontakta Sofia.Murhem@ekhist.uu.se

Deltagare

Vid Uppsala universitet

Doktorand Per Adman
Doktorand Karolina Andersson
FD Sebastian Arslanogullari
Doktorand Berit Bengtsson
Doktorand Joa Bergold
Docent Christina Bergqvist
Doktorand Viktoria Bergström
Doktorand Kristina Eriksson
Doktorand Magnus Gustavsson
Doktorand Emma Hedlund
Doktorand Patrik Hesselius
Doktorand Johan Jansson
Doktorand Karl-Oskar Lindgren
Doktorand Cecilia Lindholm
Doktorand Erica Lundbäck
FD Karsten Lundequist
Doktorand Per Lundequist
Professor Lars Magnusson, Lars.Magnusson@ekhist.uu.se
Doktorand Charlotta Marhold
Doktorand Sofia Murhem, Sofia.Murhem@ekhist.uu.se
Doktorand Elizabeth Neu
Doktorand Tanja Olsson
Doktorand Sven Oskarsson
Docent Jan Ottosson, Jan.Ottosson@ekhist.uu.se
Doktorand Julia Peralta
Universitetslektor Torsten Svensson
Doktorand Caroline Waks
Doktorand Anders Waxell
Doktorand Kåre Verby
Universitetslektor PerOla Öberg

Vid Arbetslivsinstitutet

Doktorand Fredrik Augustsson
Docent Christina Bergqvist
PhD Paula Blomqvist
Adm. handläggare Elisabet Hagman
Redaktionssekr. Ann-Britt Hellmark
Doktorand Åsa-Karin Engstrand
FD Susanne Johansson
Doktorand Malin Junestav
FD Klas Levinson
Professor Lars Magnusson
Professor Anita Nyberg
Professor Casten von Otter
Docent Jan Ottosson
Docent Paulina de los Reyes
FD Åke Sandberg
Sekreterare Anna Seth
Assistent Helle Stensen

Publicerat:

Avhandlingar

Bergström, Pål (1998) "Essays in labour economics and econometrics" (avh. nationalekonomi)

Marongiu, Sophia (1999) "The meaning of gender in management: Investigating factors influencing women's and men's entry into management from a social psychological perspective" (avh. psykologi)

Johansson, Susanne (1999) "Genusstrukturer och lokala välfärdsmodeller – fyra kommuner möter omvandlingen av den offentliga sektorn" (avh. kulturgeografi)

Sandberg, Eva (1999) "Organiseringens dynamik - strukturskapande processer i ett telematik företag" (avh. företagsekonomi)

Johansson, Joakim (2000) "SAF och den svenska modellen - en studie av uppbrottet från förvaltningskorporatismen 1982-1991" (avh. statsvetenskap)

Åslund, Olof (2000) "Health, Immigration, and Settlement Policies" (avh. nationalekonomi)

Mattsson, Katarina (2000) "(O)likhetens geografier : Marknaden, forskningen och de Andra" (avh. kulturgeografi)

Blomqvist, Paula (2000) "Ideas and Welfare Reform. The Market-Orientation of Health care in the Netherlands and Sweden in the 1990s" (avh. statsvetenskap Columbia)

Marhold, Charlotta (2002) " Musculoskeletal Pain and Return to Work : A Cognitive-Behavioral Perspective" (avh. psykologi)

Eriksson, Kristina (2003) "Manligt läkarskap, kvinnliga läkare och normala kvinnor: Kön- och läkarskapande symbolik, metaforik och praktik" (avh sociologi)

Hedlund, Emma (2003) "Informationssamhällets geografi - IT, arbetsplatserna och rummet" (avh kulturgeografi)

Lindholm, Cecilia (2003) "Ansvarighet och redovisning i nätverk: En longitudinell studie om synliggörande och osynliggörande i offentlig verksamhet" (avh företagsekonomi)

Murhem, Sofia (2003) "Turning to Europe: A New Swedish Industrial Relations Regime in the 1990s" (avh ekonomisk historia)

Oskarsson, Sven (2003) "The Fate of Organized Labor: Explaining Unionization, Wage Inequality, and Strikes across Time and Space" (avh statsvetenskap)

Waks, Caroline (2003) "Arbetsorganisering och professionella gränsdragningar: Sjukgymnasters samarbete och arbetets mångfald" (avh företagsekonomi)

Adman, Per (2004) "Arbetslöshet, arbetsplatsdemokrati och politiskt deltagande" (avh statsvetenskap)

Gustavsson, Magnus (2004) "Empirical Essays on Earnings Inequality" (avh nationalekonomi)

Hesselius, Patrik (2004) "Sickness Absence and Labour Market Outcomes" (avh nationalekonomi)

SMiF Forskningsrapporter

Lundqvist, Torbjörn, "Arbetsgivarpolitik under full sysselsättning. En ekonomisk studie av verkstadsföreningen 1946-1983." SMiF Forskningsrapport 2000:1

Adman, Per, "Social och politisk marginalisering. Leder arbetslöshet till politisk passivitet?" SMiF Forskningsrapport 2000:2

Murhem, Sofia, "The local aspect. Changes of Swedish Labour Market Policy and Industrial Relations in the 1990s" SMiF Forskningsrapport 2001:1

Junestav, Malin, "Arbetslinjen i den svenska socialförsäkringsdebatten och lagstiftningen 1930-1955" SMiF Forskningsrapport 2001:2

Magnus Eklund, "Varför organisera sig? En studie av företags medlemskap i Elektriska Installatörsorganisationen" SMiF Forskningsrapport 2003:1

Torsten Svensson och PerOla Öberg (red.), "Korporatismen i det nya millenniet. Tre uppsatser om intresseorganisationernas deltagande i svensk politik" SMiF Forskningsrapport 2003:2

Jonas Olofsson, "Grundlarbetsliv – en jämförelse mellan olika utbildningsmodeller" SMiF Forskningsrapport 2003:3

Jonas Olofsson, Maria Stanfors, John Östh, "20-24 åringars etableringsproblem på 1990-talets arbetsmarknad. En översikt om inaktivitet och låga inkomster" SMiF Forskningsrapport 2003:4

Paula Blomqvist och Sofia Murhem, "Facket och globaliseringen inom metallindustrin. En studie av de svenska fackförbundens strategier" SMiF Forskningsrapport 2003:5

Forskningsrapporterna kan beställas från: Sofia.Murhem@ekhist.uu.se

Övriga publikationer - Böcker, bokkapitel och artiklar.

Recensioner och konferenspapper har ej medtagits. För avhandlingar se särskild förteckning.

Adman, Per, "En genomgripande förändringsvåg? Arbetsmarknadsverket och införandet av målstyrning, decentralisering, service- och effektivitetsmedvetande", i *Nordisk Administrativ Tidsskrift*, nr. 2, (vol. 78), s. 98-111, 1997.

Adman, Per & Per Strömblad, "Resurser för politisk integration". Del 3 i projektet "Utanför demokratin?". *Integrationsverkets rapportserie* 2000:16.

Bergqvist, Christina & Nyberg, Anita, "Child Care and Welfare State Restructuring in Sweden", i *Child Care and Welfare State Restructuring*, ed. Rianne Mahon and Sonya Michel. New York: Routledge 2001.

Bergqvist, Christina, "En analys av jämställdhetspolitiska idéer och strategier", i *Arbetsmarknad och Arbetsliv*, årg 7, nr 1, 2001.

Bergqvist, Christina. & Jungar, A-C., "Adaptation or Diffusion of the Swedish Gender Model?", i Linda Hantrais (ed.) *Gendered Policies in Europe: Reconciling Employment and Family Life*. Basingstoke:Macmillan, 2000.

Bergqvist, Christina, "Norden – en modell eller flera?", i Bergqvist, C. m.fl. (red.) *Likestilte demokratier? Kjønn og politikk i Norden*. Oslo: Universitetsforlaget 1999.

- "Korporatismens nedgång - kvinnornas framgång?" i Nyberg, Anita & Elisabeth Sundin, red., *Ledare, makt och kön*. SOU 1997:82. Stockholm: Fritzes, 1997.

Blomgren, Maria & Lindholm, Cecilia, "To Care or Not to Care? Swedish Nurses Meet New Economic Models", i: Dent, M., O'Neill, M. & Bagley, C., *Professions, New Public Management and the European Welfare State*. 1999.

Blomgren, Maria & Lindholm, Cecilia & Sahlin-Andersson, Kerstin, *Att leda landssting. Styrning, samordning och ansvar i nätverk*. Landstingsförbundet 1999.

de los Reyes, Paulina, "I skärningspunkten för genus och etnicitet. Ett ekonomiskt historiskt perspektiv på invandrarkvinnor i svenskt arbetsliv", i *Arbetsmarknad & arbetsliv* 1/1998.

- "Folkhemmets Paradoxer. Genus och etnicitet i den svenska modellen", i *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 2/2000.

- "Var finns mångfalden? Konstruktionen av mångfald inom svensk forskning och samhällsdebatt". *Working Life research in Europe*. Report No 2/2000.
- "Diversity at work. Paradoxes, Possibilities and Problems in the Swedish Discourse on Diversity", i *Economic and Industrial Democracy* no 2/2000.
- "Diskriminering och ojämlikhet i arbetslivet. Institutionella faktorerens betydelse ur ett mångfaldsperspektiv", i *Mångfald, diskriminering och stereotyper*, RALF, Stockholm: Integrationsverket, ESF-Rådet, 2000.
- "Vi och de andra – mångfald, olikhet och ledarskap", i *Ledmotiv* 3/2000.
- *Mångfald och differentiering. Diskurs, olikhet och normbildning i svenskt arbetsliv*. Stockholm : Arbetslivsinstitutet, 2001.
- Ekstedt, Eskil, *Neo-industrial organising. Renewal by action and knowledge formation in a project intensive economy*. London & New York: Routledge, 1999.
- Hedlund, Emma & Öhman, Jan, *Arbetsställen och vägtransportsystemet – en attitydundersökning*. Uppsala: Ascender, 2001.
- Hedlund, Emma, *Bidrag till Mot en kommunal utvecklingsplanering? - fallstudier av Sveriges kommuner*. Uppsala: Ascender, 2000.
- Hermansson, Jörgen, Svensson, Torsten & Öberg, PerOla, "Vad blev det av den svenska korporativismen?", i *Politica, tidskrift for politisk videnskap*, nr 4/1997.
- Hermansson, Jörgen, Lund, Anna, Svensson, Torsten & Öberg, PerOla, *Avkorporativisering och lobbyism. Demokratiutredningens forskarvolym XIII*. SOU 1999:121.
- Johansson, Charlotta, Dahl, JoAnn., Jannert, Maria, Melin, Lennart, & Andersson, Gerhard, "Effects of a cognitive-behavioral pain-management program", i *Behaviour Research and Therapy*, ss. 915-930, 36/1998.
- Johansson, Susanne, *Genusstrukturer och lokala välfärdsmodeller. Fyra kommuner möter omvandlingen av den offentliga sektorn*. Geografiska regionstudier nr 40 Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet, 2000.
- Levinsson, Klas, "Employee Representatives on Company Boards in Sweden", i *Industrial Relations Journal*, no 3/2001.
- "Codetermination in Sweden - Myth and Reality", i *Economic & Industrial Democracy*, nr 4/2000.
- "Anställdas representation i företagsstyrelser", i *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, nr2/2000.
- "Ökat kundvärde genom självförnyelse", i *Ekonomi & Styrning*, nr 2/1999.
- "Ledningsstödd självförnyelse, innovation och långsiktigt lärande", i Söderblom (red) *Personal - 3000*. Lund 1998.

- "Självutvärdering eller ledningsutvärdering?", i *Ekonomi & Styrning*, nr 4/1997.

- "Medbestämmande i förändring", i *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, nr 2/1997.

Lindberg, Henrik, *Industriell omvandling i Söderhamn och Hudiksvall under trävaruepoken 1850-1995*. Uppsala 1999. (licentiatuppsats)

- "Industrisamhälle i industrisamhället – befolkning och industri i Marmaverken", i *Bebyggelsehistorisk Tidskrift* 1998:2

- "Rapport till kommissionen om judiska tillgångar i Sverige – inventering av kontakter mellan familjen Wallenberg och Ivar Rooth 1933-1946", i *SOU 1999:20 Sverige och judarnas tillgångar slutrapport*, Bilaga, 1999.

Lindholm, Cecilia, "Reform utan förändring och förändring utan reform. Ekonomistyrning som instrument och logik", i Zeuthen Bentsen et al (red.), *Når styringsambitioner møder praksis - den svære omstilling af sygehus- og sundhedsvæsenet i Danmark og Sverige*. Copenhagen: Handelshøjskolens Forlag, 1999.

- "Från teknisk effektivitet till social legitimitet: en fallstudie av socialtjänsten", i: Lampou, K. & Andersson, B., *Studier i sjukvårdsorganisation. Om ekonomistyrning, ledarskap och förändring i svensk sjukvård*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis 1999.

Lundequist, Per & Hallencreutz, Daniel, "Från Waterloo till virtuella visioner – ett klusterperspektiv på svensk musikindustri", i *Tvärsnitt*, ss. 10-18 1/2001.

- "Making knowledge funky – Localised learning and SME competitiveness in the Swedish music cluster", *Entrepreneurship and Regional Development*, kommande.

Lundequist, Per, "Innovationssystem, institutionell teori och ekonomisk geografi", *Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift*, ss. 77-86, 27/1998.

Lundequist, Per & Hallencreutz, Daniel & Malmberg, Anders, "Local embeddedness and international competitiveness – the case of the Swedish music cluster", i Amin, A. et al. (eds) *The institutions of local development*. 2002.

- "Production of popular music: on the industrial geography of the Swedish music cluster", *Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift* ss. 37-59, 30/2000.

Lundequist, Per & Malmberg, Anders & Malmberg, Bo, "Agglomeration and firm performance: Economies of scale, localisation and urbanisation among Swedish export firms", i *Environment and planning A*, 32, ss. 305-21, 2000.

Lundequist, Per & Power, Dominic, "Putting Porter into Practice? Cluster-building in Sweden", *European Planning Studies*, 2002.

Magnusson, Lars & Ottosson, Jan (eds.), *Europe one Labour Market?* Brussels: Pieter Lang Publ, 2001.

Magnusson, Lars & Ottosson, Jan, "The Political Transaction Costs of the Convergence Criteria- The EMU Compromise of the Delors Committee to Maastricht", i Lars Magnusson & Bo Stråth (eds), *From the Werner Plan to EMU*. Brussels: Pieter Lang Publ., 2001.

Marhold, Charlotta, Linton, Stephen J., & Melin, Lennart, "A cognitive-behavioral return-to-work program: Effects on pain patients with a history of long-term versus short-term sick leave", i *Pain*, ss. 155-163, 91/2001.

- "Identification of obstacles for pain patients to return to work: Evaluation of a questionnaire", i *Journal of Occupational Rehabilitation*.

Marongiu, Sophia, & Ekehammar, Bo, "Internal and external influences on women's and men's entry into management", i *Journal of Managerial Psychology*, ss. 421-433, 14/1999.

- "Women's entry into management: Comparing women managers and non-managers", i *Scandinavian Journal of Organizational and Work Psychology*.

- "A gender perspective on Person-Manager fit and managerial advancement", i *Scandinavian Journal of Psychology*.

Marongiu, Sophia (submitted). "Gender-related barriers at home and workplace influencing managerial advancement", i *Feminism & Psychology*.

Mattsson, Katarina, "Kulturavstånd eller avståndskultur? Föreställningar om de Andra inom svensk invandrarforskning", i Molina, Irene, Gren, Martin & Hallin, P-O (red), *Kulturens plats – Maktens rum*.

Murhem, Sofia, "Labour Market Situation and Labour Market Policies in the Region Uppsala/Sweden", i Prigge, Rolf, Buchegger, Reiner och Magnusson, Lars, *Strategien regionaler Beschäftigungsförderung. Schweden, Österreich und Deutschland im Vergleich*. Frankfurt/New York: Campus Verlag 2000.

- "Sweden - Stability in a Turbulent Environment", i Dölvik, Jon Erik (red.), *At Your Service. Comparative Perspectives on Employment and Labour Relations in the European Private Sector Services*. Bryssel: P.I.E.- Peter Lang 2001.

Murhem, Sofia & Ottosson, Jan, "The Changing Foundations of Swedish Model Labour Market Policies", i Prigge, Rolf, Buchegger, Reiner och Magnusson, Lars, *Strategien regionaler Beschäftigungsförderung. Schweden, Österreich und Deutschland im Vergleich*. Frankfurt/New York: Campus Verlag 2000.

Nyberg, Anita, "Inkomstutveckling för kvinnor och män", i Gonäs, L., Lindgren, G. & Bildt, C. (red), *Könssegregering i arbetslivet*. Solna: Arbetslivsinstitutet, 2001.

- "Kvinnor, män och inkomster" i *Radar*, Ålands Högskola; Mariehamn

- "Gender, Economic In/Dependence and De/Commodification", i *Critical Social Policy* (kommande).

- "Gender and Welfare State Devolution: How are Women Faring? – Sweden", i *Social Politics* (kommande).

Nyberg, Anita & Bergqvist, Christina, "Alive and Fairly Well: Welfare State Restructuring and Child Care in Sweden", i Mahon R & Michel S (red), *Child Care Policy at the Crossroads: Gender and Welfare State Restructuring*. Routledge, New York.

- "Den svenska barnomsorgsmodellen – kontinuitet och förändring under 1990-talet", i *Välfärdstjänster i omvandling*. SOU 2001:52.

Sandberg, Eva, "Att kartlägga sociala processer i organisationer", i Lindén, Westlander & Karlsson (red.), *Kvalitativa metoder i Arbetslivsforskning. 24 forskare visar hur och varför*. Stockholm: Rådet för Arbetslivsforskning 1997.

Svensson, Torsten, *Marknadsanpassningens politik. Den svenska modellens förändring 1980 - 2000*. Uppsala, Acta Universitatis Upsaliensis, 2001.

Waks, Caroline, "Arbetsorganiseringens betydelse för gränsdragningar mellan professioner", i Bentsen et al., (red), *När styrningsambitioner moder praksis*. Köpenhamn; Handelshojkskolans Forlag 1999.

- "Att öppna upp en profession: en studie av sjukgymnaster", i Lampou & Anderson (red), *Studier i sjukvårdsorganisation. Om ekonomistyrning, ledarskap och förändring inom svensk sjukvård*. Uppsala:Acta 1999.

- "Opening Up a Profession", i Dent et al, (red), *Professions, New Public Management and the European Welfare State*. Staffordshire; Staffordshire University Press, 1999.

Waxell, Anders, "Arbete och sysselsättning – Arvika och Järfälla", i Öhman, Jan & Christoferson, Inger (eds), *Mot en kommunal utvecklingsplanering? – fallstudier av Sveriges kommuner*. Uppsala: Ascender, 2000.

Öberg PerOla, Hermansson, Jörgen. & Berg, Per-Åke, *I väntan på solnedgången. Arbetslivsfondens tillkomst och verksamhet – en studie av makt och rationalitet inom förvaltningspolitiken*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, 1999.

Öberg S., Lardon S., Holm E., Mattsson K., Osty P. L., Gautier D. & Duvernoy I., "Landscape Production by Farming Practices – Simulating Micro-Processes on the Causse Méjan", i Van Der Leeuw, S. *Final Report of Aercheomedes*.

Det svenska jordbrukets historia

Projektet är tvärvetenskapligt och syftar till att sammanställa ett fembandigt översiktsverk i agrarhistoria. Det blir ett populärt och rikt illustrerat verk med hög vetenskaplig nivå. Uppläggningsen är kronologisk. Band 1 behandlar förhistorisk tid, band 2 medeltid t o m 1600-tal, band 3 perioden 1700-1870, band 4 perioden 1870-1945 och band 5 perioden 1945-2000. Huvudredaktör är Professor Janken Myrdal SLU. Forskare vid Ekonomisk-historiska institutionen svarar för band 4 och 5.

För band 4 ansvarar Mats Morell.

För band 5 ansvarar Maths Isacson och Iréne Flygare (SLU).

Huvudredaktör är Janken Myrdal, SLU, som även skriver band 2. För band 1 ansvarar Stigs Welinder, Mitthögskolan samt Mats Widgren och Ellen Anne Pedersen, Stockholms universitet. För band 3 ansvarar Carl-Johan Gadd, Göteborgs universitet.

Vetenskaplig huvudman är Nordiska museet med ekonomiskt stöd av stiftelsen Lagersberg. Fembandsverket förläggs av Lts förlag i samarbete med Nordiska museets förlag.

Utkomna band

Stig Welinder, Ellen Anne Pedersen, Mats Widgren: *Jordbrukets första femtusén år. 4000 f.Kr. - 1000 e.Kr.* 1998.

Janken Myrdal: *Jordbruket under feodalismen 1000-1700.* 1999.

Carl-Johan Gadd: *Den agrara revolutionen 1700-1870.* 2000.

Mats Morell: *Jordbruket i industrisamhället 1870-1945.* 2001.

Iréne Flygare och Maths Isacson, *Jordbruket i välfärdssamhället 1945-2000.* 2003.

Kontaktperson

Band 4:
Docent Mats Morell
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala

Band 5:
Professor Maths Isacson
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
018-4711217
Maths.Isacson@ekhist.uu.se

Teknik, Industri och Kulturarv - TIK

TIK är ett mångvetenskapligt program som påbörjades i januari 1999 i samarbete med Norbergs kommun och Industrihistorisk mötesplats Norberg. År 2001 vidgades programmet till att innefatta även Fagersta kommun. Namnet ändrades till Framtidshyttan, och inriktningen ligger på socialekonomi som en utvecklingskraft i lokalsamhället. Projektet rymmer för närvarande ca 20 forskare. Förutom ekonom-historiker från Uppsala och Mälardalens högskola, deltar även industriminnesforskare från KTH, etnologer från Uppsala, arkeologer från Stockholm och idé- och lärdoms historia i Uppsala. Det övergripande målet för TIK är att skapa förutsättningar för kunskapsproduktion med syfte att ta tillvara, återanvända och utveckla resurser som finns i dagens Bergslagen - för dess näringsliv och offentliga sektor.

Projektledning

I ledningsgruppen ingår professor Maths Isacson, Ekonomisk-historia i Uppsala, professor Marie Nisser, Enheten för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, FD Karsten Lundequist, Samhällsvetenskapliga fakulteten i Uppsala, tf professor Gösta Arvastson, Etnologiska institutionen i Uppsala, docent Gert Magnusson, Arkeologiska institutionen i Stockholm, professor Anders Lundgren, Idé- och lärdoms historia i Uppsala, Ing-Marie Pettersson, Norbergs kommun och Anna Svensson, Fagersta kommun.

Publikationer

af Geijerstam, Jan (red.), *Industriarvsmiljöer i förändring*. Ekomuseum Bergslagen, 2000.

af Geijerstam, Jan (ed.), *Future Past*. (Forthcoming.)

Isacson, Maths, Ett arv att förvalta. *Forskning och Framsteg* 6/1999.

Finansiering

I uppbyggnadsskedet skedde finansieringen via EU:s så kallade Mål-2 medel, samt Länsstyrelsen i Västmanland. För 2001 och 2002 finansieras TIK:s del med medel från EU, STINT och Svenska institutet.

Kontaktpersoner

Professor Maths Isacson
Ekonomisk-historiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala
Tel: 018 - 471 12 17
Epost: Maths.Isacson@ekhist.uu.se

Professor Marie Nisser
Avd. För teknik- och vetenskapshistoria, 100 44 Stockholm

Textiles and Clothing in the Baltic North: Stockholm as an intermediary in late Medieval and Early Modern Scandinavian Textile History

Syftet med det här aktuella ramprogrammet *Textiles and Clothing in the Baltic North* är att analysera efterfrågans roll i förhållande till det förändrade utbudet av hemslöjds- och industriellt framställda köpetyger. Studiet av de textila preferensernas uppkomst och förändring från senmedeltiden fram till 1800-talet ses här som en del av den moderna industrialismens förutsättningar. Rent konkret avser vi utifrån ett mångvetenskapligt perspektiv ta ett samlat grepp på 400 års textilhistoria i Norden med utgångspunkt i Stockholm. Vi kommer att studera samspelet mellan utbud och efterfrågan genom att närmare undersöka Stockholms roll som förmedlare av internationella impulser på det textila området. Därmed avses import av varor, etablering av regelverk och institutioner, immigration och etablering av utländska experter och specialiserade köpmän, varornas distribution till landsortsstäder och marknader samt mottagandet uttryckt i den textila konsumtionens förändring. Undersökningsperioden sträcker sig från 1400-talets mitt fram till näringsfrihetsförordningarnas införande, den första strax före mitten av 1800-talet, eg. 1460–1846.

Programmets övergripande huvudfråga är att analysera hur de ledande europeiska textila regionernas landvinningar – i form av teknik, innovationer och textilteknisk kompetens, industriell organisation, marknadsföring och mode samt normspridning för vad som uppfattades som kvalitet

1. lanserades,
2. avlästes,
3. överfördes och
4. slog rot, befästes och fick betydelse

på den nordiska marknaden i samspel med slutliga konsumenternas förändrade preferenser.

Åtskilliga belägg i nordiskt källmaterial och forskning tyder på att mitten av 1600-talet är en avgörande brytningstid för Stockholm som knutpunkt i en sådan utveckling. Stockholm hade under denna tid utvecklats till en huvudstad av europeisk rang. I samband med den svenska stormaktens aspirationer på en ledande position i ett europeiskt sammanhang bröts slutgiltigt det tidigare beroendet av Hansan. En större andel av handelsströmmarna i det norra Östersjöområdet kom nu att gå via Stockholm som nu utvecklades till något av ett importcentrum. Likaså kom grupper av utländska storköpmän alltmer att etablera sig i Stockholm under 1600-talet varpå följde 1700-talets omtalade industripolitiska satsningar på att åstadkomma en inhemsk textilmanufaktur. Den var tänkt att i samspel med import och traditionell hemslöjd göra Sverige till en första rangens textiltation där Stockholm kom att bli en av de ledande produktions- och handelsorterna. Tusentals textilarbetare och företagare från olika europeiska textilcentra etablerade sig i Stockholm. Detta system som i allt väsentligt utformades under medeltiden levde kvar till näringsfrihetens införande i mitten av 1800-talet.

Programmet har sin utgångspunkt i ett samarbete mellan docent Klas Nyberg vid Ekonomisk-historiska institutionen vid Uppsala universitet och Solbritt Benneth, chef för Stockholms Medeltidsmuseum. Vi avser även intressera ytterligare institutioner och andra intressenter som samarbetspartners i programmet.

Den institutionella bredden i samarbetet speglar programmets behov av olika slags kompetens. Arbetet skall vara inriktat på arkivvetenskaplig dokumentation av historiska primärkällor som kräver databaskompetens, akademisk spetsforskning av internationell standard, museivetenskaplig gestaltning och presentation av utställningar och kataloger samt professionell förlagsmässig utgivning av vetenskapliga skrifter. Vi kan med mångvetenskaplig bredd tillsammans med institutioner också utanför universitetsvärlden tillgodose alla sådana behov.

Programmet *Textiles and Clothing in the Baltic North* är tänkt att fungera som ett ramprogram som överbryggar flera olika slags delprojekt. Det syftar till ett mer långsiktigt kunskapsuppbygge än ett traditionellt forskningsprojekt men avser samtidigt att vara avgränsat i tid. För närvarande arbetar vi med att initiera programmet och åstadkomma det ovan nämnda samarbetet. Till att börja med avser vi att bjuda in våra respektive nordiska kontaktpersoner till en endygnskonferens i Stockholm 2006 med ca 30–40 medverkande för en öppen diskussion om Stockholms roll sedd mot det nordiska kunskapsläget inom det här aktuella forskningsfältet. Det handlar om en bred krets av kvalificerade forskare vid universitet, högskolor, museer och de experter som förvaltar Nordens viktigaste textila samlingar. På längre sikt skall samarbetet även inkludera våra respektive kontakter på europeisk nivå.

Tanken är således inte att samfinansiera programmets hela verksamhet av forskning, administration, dokumentation och databashantering, internationellt utbyte och konferenser, arbete med utställningar och kataloger, böcker, artiklar osv. Vi avser istället delfinansiera enskilda verksamheter var och en för sig. På lite längre sikt planerar vi att utreda förutsättningarna för en mer sammanhållen excellensansökan för ett större nordiskt eller europeiskt samarbetsprojekt inom forskningsområdet Textile History.

Projektledning

Docent Klas Nyberg, Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet och Solbritt Benneth, museichef, Stockholms Medeltidsmuseum.

Delprojekt vid Ekonomisk-historiska institutionen i Uppsala:

Docent Klas Nyberg (red): *Stockholms textilmanufaktur 1720–1850*.

Egen publicering av relevans för programmet

K. Nyberg. ”Att rekonstruera arbetsprocessen: ett metodproblem. Arbets- och kraftsätgången i textilmanufakturen under 1700-talet.” ss 25-44 i Simonson, B/Thörnquist, A, (red) 1993., *Arbete, Genus, Fackförening. Tre teman vid den tredje nordiska arbetslivshistoriska konferensen i Holmsund juni 1991*. Skrifter från historiska institutionen i Göteborg. Nr 3. Göteborg, ss. 25-44.

K. Nyberg. *Köpes: Ull - Säljes: Kläde. Yllemanufakturens företagsformer i 1780-talets Stockholm*. Stockholm 1992. (Diss. Uppsala universitet) 408 s.

K. Nyberg. ” ‘Flexible specialization’ and regional markets before industrialisation and a national market: the impact of factors of demand in the transition of the woollen industry during the early 19th century Sweden.” I Olsson U (ed) *Business and European Integration*

since 1800. Regional, National and International Perspectives. (Medd. från Ekonomisk-hist. inst. Vid Göteborgs univ Nr 71) Göteborg 1997, ss. 219-241.

K. Nyberg. "Textiles in Scandinavia: A comparative study of two industrial organisation models in the urban woollen trade in Sweden c.1785-1820" ss. 6-16 i *The Nordic Textile Journal* 1/99 Centrum för Textilforskning: Borås, ss 6-16.

K. Nyberg. *Kommersiell kompetens och industrialisering. Norrköpings ylleindustriella tillväxt på Stockholms bekostnad. 1780-1846.* (Uppsala Studies in Economic History Nr 44) Uppsala University Library: Uppsala 1999. 237 s.

K. Nyberg. "Brittisk teknik, svensk överföring och finländskt mottagande? Textilindustrin i Sverige och Finland 1809-1870. Exemplet ylleindustrin." *Historisk tidskrift*, Nr 4: 2000, ss. 613-639.

K. Nyberg. "Staten, manufakturerna och hemmamarknadens framväxt i Sverige 1720–1850" i Isacson M, Morell M (red), *Industrialismens tid. Ekonomisk-historiska perspektiv på svensk industriell omvandling under 200 år.* SNS 2002, ss. 59-80

K. Nyberg. Tillsammans med Eggeby, E, "Stad i stagnation 1720-1850." i Nilsson, L (red) *Staden på vattnet.* Band 1. (Monografier utgivna av Stockholms stad nr 159:1) Stockholmia: Stockholm 2002, ss. 185-276. Eva Eggeby huvudförfattare.

K. Nyberg. Vantmakarsläkten "Speet", släktartikel i *Svenskt Biografiskt Lexikon* under utgivande.

Finansiärer

Kommittén för stockholmsforskning, Stockholms-Gillet, Magn. Bergvalls stiftelse.

Kontaktperson

Klas Nyberg
Docent (Dr, Associate professor)
Uppsala universitet (Uppsala University)
Ekonomisk-historiska inst. (Department of Economic History)
Box 513
SE-751 20 Uppsala
Sweden

Women, Employment and the Gender Order. A Study on Women's Labour Conditions in four Latin American Countries

(Ingen information.)